

सं. १०-४४
N. L.-४४

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
राष्ट्रीय पुस्तकालय
NATIONAL LIBRARY
कोलकाता
KOLKATA

अंतिम अंकित दिनांक वाले दिन यह पुस्तक पुस्तकालय से ली गई थी। दो सप्ताह से अधिक समय तक पुस्तक रखने पर प्रतिदिन १ रुपये की दर से विलम्ब शुल्क लिया जाएगा।

This book was taken from the Library on the date last stamped. A late fee of 1 Re. will be charged for each day the book is kept beyond two weeks.

ମୁଁ ମହାକାଳ ମୁଁ ଦୁର୍ଗା

ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ୧୯୫୫

15

ବିନୟ ଚନ୍ଦ୍ର

ମୁଁ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ମୁଁ ଦୂରୀକ

National Library, Calcutta
Delivery of Book Act, 1904

କେଉଁ :

ବୁକ୍ସ ଗୋଷ୍ଠୀ 27 MAR 1985

ପ୍ରକାଶ :

ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍ ପ୍ରକାଶନ

କାମାକ୍ଷୀ, ୦୫୦-୨୫୦୦୦୯

୦୪

୫୩.୫୫୬

୬୦୫୫୩୩

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ—୧୯୭୭

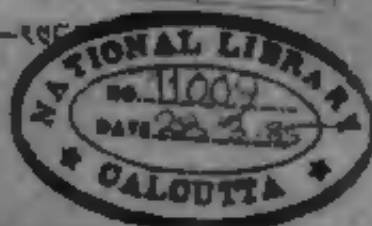
MARC-21

ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ—୧୯୮୫

କ୍ରମ :

ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍ ପ୍ରକାଶ

କାମାକ୍ଷୀ, ୦୫୦-୨୫୦୦୦୯

ମୁଦ୍ରା :

ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍ ମାଟ

ଆଉ, ଦରଝାନ୍ଦରୁ ଚଢ଼େଇ ଆଉ ଗାଈର ଦାଣ୍ଡିକ—
କେତେ ଘାବୁ... କହୁ କହୁ ଅଗନ୍ତୁକ... ଯେଉଁ ଘର ଘର
ଆସିବାର !

ପରଦର ସୁନ୍ଦର ଗେରାଆଣିବା ଘରେ ଆଗନ୍ତୁକର କଥା ନରହୁଏ
କହରେ । ପହୁ ଶୁଣି ସୁନ୍ଦର କହୁଲ—ବନ୍ଦମାସ ଲେଖାକୁ ଅଟକି
ଆସିବାର ଦେଲେନାହିଁ କାହିଁକି ? ସମସ୍ତ ଘରର ମଜା ଦେଖୁ ବୁଝେ

ହସିହଲ ନରହୁଏକାକୁ ।

ଜାହାଜ ମୁହଁରେ ଶର ନାହିଁ । ଦକାଶ ଉଡ଼ା କହୁଥାଏ ଗେ
କହରେ ଘରରେ ଶୁଣିଥାନ୍ତି ।

ବିଦାଶ କହୁଥାଏ—ମାତ୍ର ଗଜକାଣ୍ଡ ନରହୁଏ କାହିଁ ତାଙ୍କର ଦେଖି
କହୁ କହୁ ଶ୍ରମହର ଘମୁକରେ ଶ୍ରମାବେଳେ ଘାବୁହୁ କହୁଲେ, ପୁଣି
କହଣ ଏ ଘମୁକରେ ଅନେକ କହୁ ମୁଁ ଗହୁ କହୁଣ । ନରହୁଏ କାହିଁକି
ଆସିବାକୁ ବୁଝିପଲ, ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର ଘରଗୁଡ଼ିକ ଉଡ଼ିନ ନରହୁଏ, ତା
କାଳର ଦେଶ ଗହୁଣ ଏବଂ 'କହ' ନରହୁଏ କାହିଁକି କହଣ ଆସି
କହୁ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଶରୁକ କହରେ କହଣ କୋରସିବା ଗହଣରୁ କ
କହଣ । ମରୁଥର ଅନ୍ତ—ବୁଝି ଅନ୍ତରୁ ଗଜାବେ ଅନେ
କହରେ ଶରୁକ କହୁ କହୁ କହଣରେ ! ଗହଣ କହଣରେ ନରହୁଏ

ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଥାଏ । ଶୁନ ଗାଏ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧମ ଚକ୍ଷୁ । ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ
ନିଶ୍ଚୟ କର ମୁଁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପଡ଼ିବି । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ
ସ୍ମୃତି ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷିତ ସିନାଲ ।

ଭୋଷିଏ ପୋଷାକରେ ତାକୁ ପଢ଼ି ତ ଚରାଇ ଦେଉ ପୋଷାକ ଉପରେ
କେତେକେ ପୁଣ୍ୟ ଏ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ିଏ ଗୋଟିଏ ଏକ ନିମ୍ନତମ ଦେହକୁ
କେତେ ଆନ୍ଦୋଳ ବାହାରିଥିଲା ତାହାକୁ ନାମିତ ଆନ୍ଦୋଳ ବୁଝାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍
ନିମ୍ନତମ ଆନ୍ଦୋଳ ଏକପ୍ରକାର ପୋଷାକ ସିନାଲର ପୋଷାକ ଉପରେ
ନିମ୍ନତମ ଆନ୍ଦୋଳ । ବର୍ତ୍ତମାନ 'ଚକ୍ର' ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକପ୍ରକାର ସବୁ କହୁଛି ।
ସୁଦୃଢ଼ ଯୋଗାଣର ସୁଦୃଢ଼ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତକେତେ କରୁଛି ତାହାକୁ ଅତିସର
ଆଉ କାରକପରି ଦେଖା ଦେଖି କେତେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତିର ସମାନ୍ତର ଗୋଟି
କରେ । ସୁଦୃଢ଼ ସେ ଗା ପରକୁ ବା ଗା'ର କରରେଖକୁ ଆସେ
ତାହାକୁ ମନରେ ତାଲେ କୋଣସି ସୁଦୃଢ଼ ସୁଦୃଢ଼ ନାତ ହୋଇପାରେ
କେତେକେ ସେ ପର ଓ କରରେଖା ପ୍ରକଟ ପ୍ରାକରେ କରୁଛି । କରୁଛି
ପ୍ରାକରେ ପୋଷା ଓ ସୁଦୃଢ଼ ମୁଦୃଢ଼ ଅଲେ, ସେପରିକି ସୁଦୃଢ଼ରେ ପୋଷା
ସିନାଲ ସୁଦୃଢ଼ କୋଣସିରେ ଏକପ୍ରକାର କରୋତ୍ର ସେ କରୁଛି ।

ଗା'ମରେ ହେଉ... କେନ୍ଦ୍ରରୁ କିଛି ଦିନର କହୁଛି—କରରେଖା
ପରର ହେଉ ପ୍ରାକରେଖାରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକଟ ପରରେ ସେ ବାହା—କରରେ
ସୁଦୃଢ଼ ପରର ବାହା ସମ ସାହାସରୁ ବାହାରେ କୋଣସି ବାହା ରହୁଛି
କେତେକେ ବାହା ପ୍ରାକରେଖା ନୁହେଁ । ସେ ଅତି ହୁଏତ ନାତ ଏହା କରରେଖା
କିନ୍ତୁ କେତେ ଆହୁରିକାହା ହେଉ ତାକୁ ପରର ପଢ଼ି ।

ସବୁ କାହା'ର କହୁ ହୁଏତର କାତ କହୁଛି, ସମସ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ପ୍ରାକରେ
କେତେକେ କରୁ ପ୍ରାକରେ କେତେ । କୋଣ ସେମାନଙ୍କୁ କେତେକେ ଦେବାହା
କେତେ କାହା'ର ପଢ଼ି ଆସିଲା । ସମସ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ରରୁ କେତେକେ କାହା'ର
ଆହୁରିକାହା କେତେ ପକେତେରୁ ସିନାଲେକ କାହା'ର କହୁ ଅତି ଆହୁରିକାହା
କିନ୍ତୁ କେତେକେ ।

ମନରେ ଆଜି ଅପରାଧୀ ଆନନ୍ଦ, କିନ୍ତୁ ଜୀବନୀର ସମାଧାନ ପରେ
ଆଜି କର୍ମୀର ହୋଇ ପାରିବୁ ସେ ।

ଜନର ଶ୍ରେୟକଥାକୁ ଅତି ଯୋଗାଯୋଗୀ ଚଳାଚଳ ଆଲ୍ବମ ଭାବରେ
 ତିନି ଶ୍ରେଣୀର ଉପକାଶ କେଇ ପରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପତୁ ପତୁ ନେତେକେ
 କିନ୍ତୁ ଲାଗିଲା କିନ୍ତୁ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । କୁହାକୁ କିନ୍ତୁ ଶୋଷିତ ଶବ୍ଦରେ
 ଲାଗି ଲାଗିଲା । ପର ଲାଗିଲା ଲାଗିଲା ଅନ୍ତରାଳ, ମୁଖପତ୍ର କୁହା
 ଲାଗିଲା ।

ମନେ ମନେ କ୍ଷତିବାକୁ ଯିବି ବୋଲି । ତା'ର ଠିକ୍ ମନେ
କରିବ ଆଲୋକ ଜଳାଇ ସେ ବହୁ ଜେର ଦୃଷ୍ଟିକୁ, ଚନ୍ଦ୍ର ପଡ଼ି ଖଣ୍ଡ ତା
କ୍ଷିପ୍ତରୁ, କେନ୍ଦ୍ର ଆଲୋକ ବିକିରଣର ନାହିଁ । ପରେ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ବହୁ
କ୍ଷିପ୍ତେ କରବାକୁ ପୁରୋଗ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ, ତେଣୁକୁ ପଡ଼ିବାକୁ ଦୃଷ୍ଟିକୁ
ସେ ଶ୍ଵେତବର୍ଣ୍ଣର ଦ୍ଵାର ବଦଳିବ ବଦଳିବ । କେବେ କିଏ ଜେର ବା
ଆସି ଠିକ୍ ତା'ର ହାତ ଯାକରେ ସବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପୁଣି ତହିଁ ପରେ
ଆଲୋକ ବିକିରଣ ତଳ ଗତିକାର କରାଯାଏ ? ଏପରି କରବାକୁ କି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ଆଉ ପାରିବ ?

ହେଉ ଯେଉଁଠି ଶୁଣି ଥିବ ତାର ସ୍ବାମୀ ଯେ ଏହା କି କଥା । ଦୟାକାରୀ
ନା ଦେଖି ଅନୁରୋଧ ? ଅନୁରୋଧ ହେ ହୋଇଥାଏ, ଶୁଣୁଛନ୍ତି ସେ ଦେଖି
ଅନୁରୋଧ ।

ସର୍ବବେଳେ ସୁଖରେ ଅଛି ବୁଦ୍ଧର ଅସିଦ୍ଧ ଦେଶ । ନା, ଯଦି
 ଗୋପନନୀୟ ଦୋଷ ମନେ ହୁଏନା । ଅନ୍ତରାତ୍ମ ସମେ ଅସି-ସୁଖା ହେ
 ଅସିଦ୍ଧ । ବୁଦ୍ଧବର୍ଣ୍ଣ ଉପକଳା ଧରି ଧୀରେ ଅପରାଧ ଗ୍ରାହଣ ।

ଉତ୍କଳର ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମବତୀ ଦିଶୁ ନେତ୍ରୀର ପାଦ ଉପରେ ପଡ଼ି
ପଡ଼ି । ଗୋଟିଏ ପ୍ରହର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅନ୍ଧାରରେ ହେଉଥିବା ଘଟଣା
କୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ
କାଳରେ ମନ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଯେଉଁ

ଗୋଟିଏ ମୁଣି ହସିଲା ଯେଉଁ ଧରି ଭିତରାଢ଼େ ହାତ ଡକାଇ
 ସୁଦୂରଗୋଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାତଟିକୁ ଯେପରି ଆଗେଇ ଆସୁଛି । କାହାଟେବା କହୁଛି
 ନୁହେଁ, ଏହି ପିତାଭିତରେ କିପରିକି ହେବା ପୁଅକୁ ଯେଉଁ ମୁଣି ଖୁଣ୍ଟି ପାରିବି-
 ପରି ଦେଖେଇଥିବ ବୁଝି ପରି ଭିତରେ ଅଜାଣତ ଯେଉଁ ଧରେ ଧରେ କଲକୁ
 ଚିତ୍କାରକାରୀ ଦେଖାଇଲ । କିନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦର ବୋର୍ଣ୍ଣରେ ହାତଯେବା ପୁଅକୁ
 ମୁଣି ଡାକି ଚାଟାକାରିରେ ଫୁଟାଇ ଲାଗିଲା, କିଏ ଯେପରି ଚୋରାନଳି ଗାନ୍ଧୀ
 ଗଲେ ପକାଇ ଦେବାକୁ ଦେଖାଉଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ଧକାର, ଅସିରି ପକା ବୁଝି ଉପରେ କିଏ ଯେପରି ଗୁପ୍ତି ଧରି
 ବସିଛି ଗୁପ୍ତି ଏ ପଥରେ—ବସିଛି ପଥର ପରି ବସିଛି ପଥର ଗୁପ୍ତି କହୁ ଅନ୍ଧକାର
 ଅନ୍ଧକାର ଦୂର କରବାର ଶକ୍ତି ଯେପରି ଭାର ନାହିଁ । ଅନ୍ଧକାର ଅସିରି
 ହାତଗୋଟ, ହାତଗୋଟ ଦାଉଣ୍ଡ ହାତ...ହାତଗୋଟ ଅସିରିରେ
 ଉପାରି ମୋହାନ୍ତର । କିଏ ଯେପରି ପଥରରେ ବୁଝିଲି ଯେଉଁ ଅସି
 ଶୁଣିଲା ଯେହେତୁ ।

ଦାକୁଣି ଯଦିଶାରେ ମୁଣିର ଗତି ବୁଝିବା ଯେପରି ମୁଣି ଗୋଟି
 ଅସିରିଆ । ଅନ୍ଧ କହୁରେ ଅସିରି ମେଲିକରି ବୁଝିଲା କିନ୍ତୁ । ଯେଉଁ ଅନ୍ଧକାର
 ନାହିଁ, କହୁ ଅନ୍ଧକାର ମନେ ହୁଏନା । ଯେଉଁ ଅନ୍ଧକାର ଶବ୍ଦକ କହୁଛି
 ହାତଗୋଟ ପରି ଦେଖା ଦାଉଣ୍ଡିଆ । କିନ୍ତୁ ଦେଖୁ ବୁଝି ପାରିଲା କାଳଗୁପ୍ତି
 ହାତଗୋଟ ଗୁପ୍ତି ଗୁପ୍ତି ଗୋଟ କିନ୍ତୁ କାଳଗୋଟ ପରି ଭିତରେ ଅସିରି ପକା
 ପରି ମୁଣିରେ ଗୋଟ ପକାଦଣ୍ଡିନ ମଧ୍ୟ ପହଞ୍ଚି ।

ଟିକିଏ ବୁଝୁ କିପରି ହେଲେ ଏ ଅନ୍ଧକାର କହୁଛି ଗୁପ୍ତିନ ମୁଣି
 କହୁ ଧରି ଶାନ୍ତିରୁ ଗୁପ୍ତି କିନ୍ତୁ କାଳଗୋଟ ଶକ୍ତି ଗାନ୍ଧୀ ? ଧରେ ଧରେ କହୁ
 ମୁଣି ଗୋଟଗୋଟି ଦେଖା ପରି କିନ୍ତୁ । ଅନ୍ଧ ହାତଗୋଟଗୋଟେ ଗୋଟ

ଏହା ମୁଁ ଆଜିରୁ ଜାଣିପାରୁ । ଏହା ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ସେବା ଫଳା ଯେ ନିଶ୍ଚିତ
ଏହା ପରାଜୟରେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ସଫାର କରିବି । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ
ହେବାର ଅନନ୍ତର ମୁଁ ଦେଇ ପାରୁନାହିଁ, ଏହାର ମୁଁ ବୁଝି । ଆପଣ ଦୃଢ଼
ମନେ ନେଉଛନ୍ତି 'କଟ'ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ
ଆପଣ କିମ୍ବଦନ୍ତୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ନେଇ, ଶିବ ପଦ୍ମେଶ୍ଵର ପ୍ରାଣର ଅଧ୍ୟାୟ,
ନବନର ସେବା ଦେଇ ପଞ୍ଜନର ପ୍ରାଣ, କଷ୍ଟି ଦେଖାଇ—ଏହା କିନ୍ତୁ
ପ୍ରାଣରେ ପ୍ରତି ବଳ ଦେଖାଯାଉଛି । ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି କିନ୍ତୁ କିଛି
ସୁଦୃଢ଼ ନୁହେଁ—ଅର୍ଥାତ୍ 'କଟ'ର ପଳନ କିନ୍ତୁ ଦେଖିବୁ ପଞ୍ଜନ, ଶିବ
ଏହା ଧନ ଆପଣଙ୍କର, ସୁଖି ଦୃଢ଼ିତର ମନେ ପଞ୍ଜନ, ଆପଣଙ୍କୁ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
ଆଜି ଦେଖିବେନି ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ ଯେଉଁଠିରେ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ
ଦେଖିବେନି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ ଦେଖିବୁ ନେଇ, ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ
ନେଇବୁ ବାମ୍ବୁ ପ୍ରାଣ କି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବେନି କିନ୍ତୁ ଏହା ଦୃଢ଼
କି ପାରିବେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଦୃଢ଼ିତର ଯେ—ବାମ୍ବୁ ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ଦେଖିବୁ ଦେଖି
ନେଇବୁ । ଏହା ଦେଖିବୁ ଦେଖିବୁ ନେଇବୁ ଦେଖିବୁ କିନ୍ତୁ । ଦେଖି
ଦେଖିବୁ ଦେଖି ପଞ୍ଜନରେ ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇ
ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ଦେଖିବୁ ମୁଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ଦେଖିବୁ ନେଇବୁ ।

—ମୁଁ ଅତି ଦୃଢ଼ିତ ଦେଖିବୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ଅନନ୍ତରେ ନେଇବୁ
ଦେଖିବୁ । ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ । ବାମ୍ବୁ ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ
ଦେଖିବୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ଦେଖିବୁ ଦେଖିବୁ
ଦେଖିବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ
ମୁଁ କିନ୍ତୁ । ନେଇବୁ ନେଇବୁ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ
—ଦେଖିବୁ ନେଇବୁ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ।

—କିନ୍ତୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ । ଦେଖିବୁ
ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ।

ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ

ପ୍ରାଣଙ୍କୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ।
ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ନେଇବୁ ।

ମୁଁ କୃଷିରେ ଯେଉଁ ଦେଖିଥାଏ ଭଲକା ।

ଭାବ ଦେଲେ ପ୍ରତୀତିର ଭୂମିରା ତାକୁ ବଡ଼ ଅନୁରୋଧ କରି ଅଛି ।
ଅତିଥି ବୁଝିବୁ କେବଳ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ବୁଝି ହେଲେରେ ଆଶାକୁ ।
ବୁଝିବୁ ଏହି ଭବିଷ୍ୟର ଅନ୍ତର ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବୁଝିବୁ ସିନା ପଡ଼ିଲେ
ଭୂମିରାରେ ଗୋଟି ଅଳ୍ପ ଗୋଟି ଭାବେ । ଭଲ ଦେଖି ପରେ ଧନକ ଥାଉ
ବୁଝିବୁ ନିଜାଦେ ଅପେକ୍ଷା କିଛି ଶେଷର ଭାବେ ପ୍ରତି ଗୋଟି କରାଣୀ
କିଏ : ଧନକ ହେଉ କେବଳ କେବଳ କିଏ ହେଉ ନାହିଁ ପରେ କେବଳ
ଦେଖି ଦେଖି ବୁଝିବୁ କିଏ ମାରି ନାହିଁ ପାଖରୁ ଅଳ୍ପର ଗୋଟି ଗୋଟି ।

ଦେଖିବୁ ବୁଝିବୁ : ଦେଖିବୁ ଏହିବୁ କିନ୍ତୁ ଶେଷରାଏ ଯେ ଶେଷ-
କିଏ ଭୁଞ୍ଜିବୁ । ଏହିବୁ କେବଳ ଦେଖିବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କେବଳ କେବଳ
ଭାବିବୁ ତା ବୁଝିବୁ ଗୋଟିରେ । କେବଳ ଦେଖିବୁ ଗୋଟି । କେବଳ
ଦେଖିବୁ ଗୋଟିରେ ଗୋଟିରେ ଦେଖିବୁ ଗୋଟିରେ କେବଳ ଗୋଟି-
ଦେଖିବୁ ।

କେବଳ ବୁଝିବୁ ଦେଖି ଦେଖି ତା ବୁଝିବୁ ଗୋଟିରେ, ଏହି କେବଳ
କେବଳ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ କେବଳ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ
କେବଳ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ :

ଦେଖିବୁ ଦେଖିବୁ କେବଳ ବୁଝିବୁ ।

ଭୂମିରା ଓ ଭଲକା ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କ । ଭୁଞ୍ଜିବୁ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖି
କେବଳ ବୁଝିବୁ ଏହି ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ ।

ମନେପଡ଼େ ଭଲକା ।

ଦେଖିବୁ ଏହିବୁ ହେଉ ଗୋଟି କେବଳ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ, ତାକୁ ଦେଖି-
ଦେଖିବୁ ବୁଝିବୁ : କେବଳ ଦେଖିବୁ ଅତି ଦେଖିବୁ ଭଲକାକୁ ହେଉ ପଡ଼ିଲେ
ଭଲକାରେ ଅତି ଦେଖିବୁ ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ—ଦେଖିବୁ ପାଇଁ ଅତିଭଲ ବୁଝିବୁ
ଦେଖିବୁ ବୁଝିବୁ ଗୋଟିରେ ବୁଝିବୁ ଦେଖିବୁ ବୁଝିବୁ ।

ସତ...ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚନ୍ଦ୍ର, ଆଜି ମନ ଦେବାକୁ ଯାଉଥିଲା, ଭୁଲି
କହୁଛି କି କେଉଁଠି—ସେ...ମୁଁ କୋର ଦିନ ! କାହିଁକି ରହି ବୋଲି
ଜାଣ ପାରୁନାହିଁ ? କିନ୍ତୁରେ ତ' ଆମେ ହୁମାଜ, କିନ୍ତୁ କେ
ହୁଅନ୍ତୁ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହୁଛି ଦୁଃଖ—ତା' ନୁହେଁ ନା, ଏ ସବୁ ତ' ଭୁଲି
ସବୁଟା, ଗୋଟିଏଟା 'କିନ୍ତୁ' ବୋଲି କହୁଛି କୁମେ ଯଦି କିନ୍ତୁ
କିନ୍ତୁକେଲେ ନା ଧରି ଗାନ୍ଧୀ...

କେହି କଥା କେ ତ' କାହିଁ ? କିନ୍ତୁ କାହିଁ ?

ସବୁ ଗାନ୍ଧୀ ଆସିବ । ଗାନ୍ଧୀ କେଲେ ତ' ହେବୁନାହିଁ ମିଳିବ...

ମିଳିବ...ତାହାର ପୁରୁଷ ଶ୍ରମିକ...ମିଳିବ ତ' ମୋର ଏ ଦ୍ଵାରକୁ
କି'ଣ କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଆଜି ବଢ଼ିବ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁହୁଛି ଶ୍ରମିକାଙ୍କୁ ।

ମନେ ମନେ ହୁଏତ କିନ୍ତୁ ନା : ହୁଏତ ଏକାକୀ ହୁଏତ
ଆଜି ଯଦି ମଣିଷ ହେବୁ ତାହା ହେଲେ ଶ୍ରମିକା ତାହା ହୁଏତ ଏକାକୀ ବାରେ
କିନ୍ତୁ କେ ?

ତା' ମନେ ଶ୍ରମିକା ବୋଧହୁଏ ବୁଝିପାରୁ । କେହି—କାହିଁକି
ଆଜିରେ କିନ୍ତୁ କେହି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ : କେହି ତ' ଶ୍ରମିକର ଦାବୀ କି
କିନ୍ତୁକି । କିନ୍ତୁ ଆଜି କେହି କେହି କାହିଁ...

ଦୁଃଖ, କିନ୍ତୁ କେହି କେହି ଲକ୍ଷ୍ମୀ — କିନ୍ତୁ କେହି କେହି
କିନ୍ତୁ...

କେହି କେହି ! କେହି କେହି ଶ୍ରମିକା...କେହି କେହି କେହି
କିନ୍ତୁ ଏ କେହି କିନ୍ତୁ ତା' ଶ୍ରମିକ ଏହି କେହି । କେହି ଶ୍ରମିକା ଶ୍ରମିକ
କିନ୍ତୁ ଶ୍ରମିକ କେହି କେହି କାହିଁକି ଶ୍ରମିକ...କିନ୍ତୁ କେହି କାହିଁକି
କିନ୍ତୁ କେହି କେହି ଶ୍ରମିକା କାହିଁ

କେହି କେହି...

ପହଞ୍ଚି...ପୁଣି ହେବାର କିଛି ସମ୍ଭବ କର୍କଶ: । କୁମେ କୁହେ—
—କିଁ ଦୋଷ କହୁ । କୁମେ ଅପର ସମ୍ଭବତା ମୋର କେ ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟତର ଆର ଆଗେ ନା ମୁଁ । ହୁଏ, ଅର୍ତ୍ତର ଅହ—ଦେଖିମାନେ
କହୁକହେ କଲେ ଅ କହାବେଦ ଦେଖାବେ କାହିଁକିରେ ବାରି ପରନ୍ତୁ ।
କହୁ ବଦଳା କର, ପାଣିପାଣିର ବାରି, ଦେଖିବ: ଚକ୍ରବାକ୍ତ ସ ଦେଖା
ପିଲାକୁ ହେବ । କୁହା ପିଲା, କାହିଁକିରେ ଅତି ଦୋଷ ଦୋଷ
କହୁ...

ଅପରି ଚକ୍ର ପାରିବ କାହିଁ କଲିତା । ଅନୁରୋଧ କର କୁମିକାକୁ ।
କଲେ କାହିଁକିରେ କହୁ ଆଗରେ । ଶ୍ରୀପତିର ପରେ କୁମିକା କହେ—ମୁଁ
କରି ବାରିବା, କୁ-ଆ ମୋର ଦେଖିବୁ...

କଲିତା କୁମିକା ।

କେଉଁ ତ କୁହେ, କୁ ବା...

ପାରିବେ ପାରିବାର ମୁହ ଦେଖାକୁ ଚାହୁଁବ କଲିତା, ବାରି
କେଉଁ ପରି ଦୋଷ କୁମିକା କହୁ—ଆଜି ମୋର ପାରି...

କୁହେବ ବକ୍ତା କିମେ କିମେ କହିବ । ଚିତ୍ତ ହସ୍ତରେ ଅପରା,
ଚିତ୍ତ ହସ୍ତରେ କାହିଁକିରୁ ପିଲା ପ୍ରତି ଆଗାହୁକହେବ ଦେଖାପ ।
ପାରି ପରି ହସ୍ତରେ କେଉଁ କାହାଣୀକୁ କହୁବ କଲିତା କାହିଁ । କୁହେବ
ଆଜି ମଧ୍ୟ ମାତ୍ର କଲିତା କଲିତା ।

କୁହେବ ପିଲା ଆସିଲେ ।

କହେ କହେ କୁମିକାର ପରିକଳ୍ପନ ପ୍ରକାର ପାରିବ । କଲିତା
ଅନ୍ୟାନ୍ୟତର, କହେ କୁହେବ ମନେ କେଉଁ କାହିଁ ।

କୁହେବ କୁହେବ ପାରିବ ।

କହେବ ପରେ କଲିତା ଆସୁଅ କିମେ କହୁବ ଆସିଲେ ।
କଲିତା କହାପାରିବ ପାରିବ କୁହେବ କୁମିକାର କହା । କଲିତା
କୁମିକା କଲିତା ।

କହେ କହୁବ ? କହେ କହୁବ...

କର ? ମୁଁ ତ-ସି-ଆଇର ନାଗୁଣୀ, ଦୁଇଟି ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର
ହିତ ମୋର ପୁଅ କର ? ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର, ତାଙ୍କ ଜାହାଜରେ ବୁ ପଲକ
ସିନ୍ଧୁ ?

ହଁ, ତାଙ୍କ ଜେଜାଲ । ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ଶ୍ରୀମତୀ
ଜଣେ । ଅନେକ ଦିନ ଜେଜା ଶ୍ରୀମତୀ, ସେଇଏ ବୁଲୁଥିଲେ...

ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ଜଣେ ?

ଜାଣିବି ତତ୍ତ୍ୱ କରୁଛ କାମ କରୁ ଅଛ ?

କରୁଛ କୁହେଁ ସେ, ଏ ସିନ୍ଧୁର ପ୍ରଥମ ଶେଷଟି ତାଙ୍କ ଅନ୍ତ
ହୋଇଛି...

ସିନ୍ଧୁର କେଉଁ ? — ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର ।

ଏଇଟା ପୁରୁଷର ସିନ୍ଧୁ । ତାଙ୍କୁ କେଉଁ ଅନ୍ତର ହେବ
ହେବ ? ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ସିନ୍ଧୁ । ତାଙ୍କୁ କେଉଁ ଅନ୍ତର ହେବ
ତାଙ୍କୁ :

ହୁଁ ଜାଣିବି ତତ୍ତ୍ୱ କରୁଛ କାମ କରୁ ଅଛ ? — ପୁରୁଷର କେଉଁ ବୁ
ଅନ୍ତର ? — ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ମନେ ପଡ଼ିବ ପୁରୁଷର କଥା
ଆଉ କେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ପୁରୁଷର । ପୁରୁଷର ତାଙ୍କୁ ଚଳେ ପୁରୁଷର
ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ପୁରୁଷର କେଉଁ କେଉଁ କଥା ଜାଣି ?

ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର ? ସେ କେ ? — ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ପୁରୁଷର ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର ।

କହି ଜାଣି, ତାଙ୍କୁ କେଉଁ ? — ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର, ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର, ସିନ୍ଧୁ ଅଛି...

ଅଛି କିଛି କିଛି ଅନ୍ତର ପୁରୁଷର ପୁରୁଷର ଅନ୍ତର ହେବ
ଅନ୍ତର । ତାଙ୍କୁ କେଉଁ କେଉଁ କଥା ଜାଣି ? ଅଛି, ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ପୁରୁଷର
କେଉଁ ପୁରୁଷର ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର, ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର କିଛି କଥା
କିଛି 'ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁର' କେଉଁ ତାଙ୍କୁ ପୁରୁଷର ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର ପୁରୁଷର
ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁରର କିଛି କଥା ଜାଣି ?

କୃଷିକା ଗୁଣ୍ଡିରୁ ପୁଣିକର ଉଠା ପୁଣି ଚଳେ ପଥପଥରେ ।

କାଣି କାଣି ? — କୃଷିକା ଗୁଣ୍ଡିକା : “କରି ଏକେକି” ତେମ୍ ; କେବଳ
କେବଳ କେବଳ ମାଲେ କେବେକେଲେ ଏ ପାତକୁ ସେ ମାତକୁ ଏକେକେକେ
କ ପୁରା ପୋଡ଼ାପାଏ କେବେକେଲେ । କୌଣସି ପଥ ସ୍ଥାନ କେବଳ
କୃଷିକା ଗୁଣ୍ଡିକା ଅବସ୍ଥିତ ।

ଏକାକୀ ପୁରୁଷମାନଙ୍କର କେବଳ ? କାଳିକା କହୁଛି ।

ହାସରେ କହାଳ : କୁ ହୁଅନ୍ତା କେବଳ କେବଳେ ଅଳ୍ପ, କାଳିକା :
କୃଷିକା ଗୁଣ୍ଡିକା ପାରେ, ଅମେ କାଳ କହାଳ ପାରେ କାଳି ଏ ହାତୁଣିକା ଏ
ପାତକୁ, କାଳିକା : ଅମେ କେବଳକାର ଅଧିକାର କେବଳ ମା କୁ ଅଧିକାର
କହୁଛି । ଅମେ ଅଳ୍ପ କେବଳ ପାତକୁ ମଧ୍ୟ କୃଷିକାମାନେ କହୁଛି କେବଳ
ଅମେ ? କାଳ କୁ କହୁଛି ପା. କାଳିକା ଏ କାଳ କିମ୍ ବା ? କେବଳ କେବଳ
କେବଳକାର ଏହିପରି କୁ । କାଳିକା କହୁଛି କୁଣି ଅପେକ୍ଷା କେବଳକାର ।
କେବଳ କାଳିକା କେବଳକାର କେବଳକାର...

କେବଳ କାଳ କେବଳ ? କେବଳ କେବଳକାର ?

କେବଳକାର କୁଣିକା । କୁ କାଳ କେବଳକାର ଅଧିକ ଏହିପରି କୁ ।
କେବଳକାର କେବଳ କେବଳ କେବଳ କାଳ କେବଳ । କାଳିକା କେବଳକାର କେବଳକାର
କେବଳକାର କିମ୍ବଦେ କାଳିକା କେବଳକାର କେବଳକାର, କେବଳକାର କେବଳକାର ।

ଅଥବା, କେବଳ କିଳ କେବଳ କେବଳକାର...

କେବଳକାର କେବଳକାର କେବଳ କେବଳକାର ।

କାଳିକା ମତେ କେବଳକାର କେବଳକାର ମାତେ କୁଣିକା : ଅମେ କେବଳ କେବଳ
କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କାଳ କେବଳକାର କେବଳ କେବଳ କେବଳକାର କେବଳ
କେବଳକାର କେବଳକାର କେବଳ କେବଳକାର କେବଳକାର, କୁଣିକା :

କେବଳ କେବଳକାର କେବଳକାର... କେବଳ କେବଳକାର କେବଳ କେବଳକାର ।

ମତେ ମତେ କେବଳ କାଳିକା । କେବଳକାର କେବଳକାର କେବଳକାର କେବଳକାର
କେବଳକାର କେବଳକାର କେବଳ କେବଳକାର କେବଳକାର ?

କହ କହୁଛୁ ?—ହେଉ ଉଠିଲା ଭୂମିକା ।...ବେଳେ ବଡ଼ ଖେଳ
ମାଟି ଖେଳିବା କାନ୍ଥ ? ଅଳ୍ପ ବ୍ୟାଲେଟ୍ ଗୁଲ୍ ଛୋଇଥାନ୍ତା । ସେଇ
ବେଳେକଟିକି ଲେଉଟୁଡ଼ାଫେର ଚେତେ ଆଶା ଗୁଲ୍ ମାଟି ଭରି ଦେଇ
ଘରଗଲା । ବହୁଳେ କି ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ମାଡ଼େ ହେଉଛି, ଏହିସ୍ଥାନ
ଆସୁ ଖେଳିବାକୁ । କାଲି ବେଶ୍‌ଆଗେ, ଖେଳଣୀ ଅଳ୍ପ ଏଠାରେ ଛୋଟ
ଆସୁ, କିନ୍ତୁ ଉଠାଗାର ନ୍ୟାସରେ ତ୍ରୁ ଉଡ଼ିବାକୁ ଅଟକ ଶିବାକୁ ହେଲା ।

ସୁଧା, କ୍ୟାଣ୍ଟିନରୁ ବୁଲି ଆସିବା...ଭୂମିକାର କଥାକୁ ବୁଝା ଦେବା
ଆସି କହୁଛି ଲାଲିକା ।

ଆଉ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ ?—ହଜାରି ସରରେ ଦେଖି ଉଠିଲା—କାଲିକା
କହ ଅସୁ କହୁ । ଅସୁ ? ଅଳ୍ପ ଗଲ ଗୋଟାଏ ବୁଲି ଗେଟ ଉପରକୁ ଗଲ
ପାଉଁଶ ମାଟି ।...

ଆଉ ବରଫଟି ଦେଖି ବହୁଳରେ ଗୁଲ୍ ବୁଝିଲା ଲାଲିକା । କଟି ବା
ଖେଳିବେ ନାହିଁ ଉଠିଲା ଉପରକୁ ଖାଲି କେଇ ଶିଳପାରି :

ହୁଅ ପରବେ ଉଠିଲା କେ ଲାଲିକା ଗାଆରେ ।

କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କିନ୍ତୁ ଲାଲିକା ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷବର୍ତ୍ତନ କେଉଁ
କହି । କେଉଁ ଅଳ୍ପ ବେଳେ କେଉଁ ଉପରକୁ ଉଠିଲା ଗୋଟାଏ ଲାଲିକା
ବହୁଳେ ବୁଝିଲା ଲାଲିକା ହେଉଛି ଗାଆରେ । ଶାବର ଗୁଲ୍ ଗୁଲ୍ ନାହିଁ
ବେଳେ । ଅଳ୍ପ ବେଳେକଟିକି କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ ଗଲେ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟ ଅସୁ
ହେଲେ ଲାଲିକା ଗାଆରେ ଗୋଟିଏ ଉଠିଲା ଗାଆରେ ବୁଝି କେ କେ
ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ ଗୋଟିଏ ବେଳେ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ବେଶ୍‌କଟିକି ଉଠିଲା
ବୁଝିଲା ଲାଲିକା ।

କିନ୍ତୁ ଗୋ କାଳରେ ବୁଝିଲା, କାଲି ଅଳ୍ପ ଶିଳପାରି ଗାଆରେ
ଆଳ ଦେ ଗୁଲ୍ ବେଳା । କାଲିକା ଗୋଟିଏ ବେଳେ ଉଠିଲା ଗୋଟିଏ
ବୁଝିଲା ହେଲା ଗାଆରେ । ଅଳ୍ପ ବୁଝିଲା କେ ଗୋଟିଏ ଗାଆରେ ।

କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ କିନ୍ତୁ

ଭାବି ଉଦୟଶିଳା କୁହେଁ ଗୋଲ ଚନ୍ଦ୍ର, ଦେବେ ତଥା ଶବ୍ଦ ଲେଖା
କରି ପାରିଲାନି ସେ ।

ପ୍ରେମର ଏଇ ଅଳ୍ପ ବୋଲି ତ ମନେ ହୁଏନା ।

ଦେବେ ଦେଖେ ଚନ୍ଦ୍ର ଏ ଚିଠି ଲେଖି ସୁଦୂରସ୍ଥ ଉର୍ମିଲୀ
କହିଲେ ମନେ । କବିତାକୁ କେହି ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ଉର୍ମିଲୀର ଉତ୍ତର
କ୍ରାନ୍ତିଗତରେ କାହାକୁ ସ୍ପର୍ଶ ଦାଏରା ମନେ ହୁଏନା । ପରସ୍ପର ବୁଝେ
ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଗାଲିନାହିଁ ତେବେ ।

ଦେବେ କହ । --

ଉର୍ମିଲୀର ଚିନ୍ତା ସୁର୍ଯ୍ୟାଶାରେ ଲଜିତାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତା କଲେ ।

ଶେଷରେ ଲଜିତା ହିଁ ଲେଖିଲେ—କେଉଁ ପାଠର ଶେଷକୁ ଅନ୍ୟମାନେ
ପଢ଼ନ୍ତି ପ୍ରାୟଶଃ କେହି, ତାହାର ଅନ୍ତରାଳ ଓ ଅନ୍ତରାଳର ମଧ୍ୟରୁ ଉର୍ମିଲୀ
କହେ । ଦେଖ ପ୍ରେମୀ ଉର୍ମିଲୀ—ଗୋଟିଏ ଉପମା ଖଣ୍ଡରେ ଉତ୍ତର କୁହାଇ
ନାହାନ୍ତି । ସୁଖି ହୁଏତ ଏବେ କେଉଁ ପାଠ ଅବଶେଷରେ ଲେଖାକର
ଅନ୍ତରାଳରେ କେଉଁ ପାଠର ତଥା ବୁଝାଯିବ । ଉର୍ମିଲୀଙ୍କର ଏଇ ତ
କିଛି ନାହିଁ ।

ନେତ୍ରର ସ୍ୱପ୍ନରେ ଅଳ୍ପ ବଡ଼ ନେଇ ବସିଲେ ନାହିଁ ଉର୍ମିଲୀ । ମୂର୍ଖ
ଆହୁରି ନେଇଲେ । ମନେରେ ଏହିପରି ହେଉଥାଏ କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ତାଏ
କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି ଏ ଗାଲି ଶେଷର ଅନୁରୋଧ କରୁଥାଏ କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ।

ଲଜିତାର ମଧ୍ୟ ପଞ୍ଜାପୂର୍ବରେ ମନ ଲାଗିଲେ ନାହିଁ । ତ-ବୁଦ୍ଧ ଅଳ୍ପ
କିଛି ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ଉର୍ମିଲୀ ପାଠରୁ ଚାଲିଯି ଉତ୍ତର ପାଠର ନାହିଁ
କହୁଥାନ୍ତି ସୁଦୂରସ୍ଥ ଧରଣରେ ତାହା ଶେଷ । ପାଠରୁ ଅତି ଦେଖିଲେ
କିଛି ହୁଏତ ହୁଏତ ତାହା—ଉର୍ମି ...

ଉର୍ମିଲୀ ଚାଲିଯି ଉତ୍ତର ପାଠ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଠରେ ତାହାକୁ
କହିଲେ ନାହିଁ । ଦୋଷହୀନ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହାତରେ ହିଁ ତାହା କିଏ
କହିଲେ ଉତ୍ତର ଉର୍ମିଲୀ ଅନୁରୋଧ । ଅଳ୍ପ ହେଉଥାଏ ଉତ୍ତର

କୌଣସି ଏକ ସ୍ଥାନରେ, ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଶିଳ୍ପୀ ମେଢ଼ ଉଠିଥିଲା ଉଠିବା
କେନ୍ଦ୍ର । ଯେଉଁଠି ଉଠି ଚାଲିଲା । ଦୂର ଦୂର ଚାଲିଲା—ଏ ଦିଗ ଚାଲିଲା—

ଅନ୍ଧାରରେ ଅନ୍ଧାରର ଦିଗରେ... ଲାଙ୍ଗୁଳ ଦୂର ଦୂର ଚାଲିଲା
ଉପର । ...ମଧ୍ୟରାତ୍ରରେ ଉଠିଲା ଚାଲିଲା ? ଶେଷରାତ୍ରରେ ଉଠିଲା
ଉପର ଦିଗ ?

କାହିଁ ଲାଙ୍ଗୁଳ ଏତେ ଦୂରକୁ ଚାଲିଲା ?

ହୁଁ ଚଳି ଚାଲି ଚାଲିଲା ପାଇଁ ଦୂର ଦୂର ଚାଲିଲା ।

ଅନ୍ଧାର ଚାଲିଲା ? —ଦୂରକୁ ଚାଲିଲା ଉଠିଲା ।

ଦୂରରେ ଚାଲିଲା, ଚାଲିଲା ଅନ୍ଧ—

ଦୂର ଚାଲିଲା, ମଧ୍ୟରାତ୍ରରେ ଚାଲିଲା... ପାଦ ଚାଲିଲା ଉଠିଲା...
ଉପର ଦିଗ ?

କେନ୍ଦ୍ର ଦୂର...

କେନ୍ଦ୍ର... ଦୂର ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ମୁହଁ ଦୂରକୁ ଉଠିଲା । ଲାଙ୍ଗୁଳ
ଉପର ଚାଲିଲା ଅନ୍ଧାର ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା । ଲାଙ୍ଗୁଳ ଚଳି ଚାଲିଲା ଅନ୍ଧାର
ଅନ୍ଧାରର ଦିଗରେ ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା । ଚାଲିଲା ମଧ୍ୟରାତ୍ରରେ ଚାଲିଲା
ଚାଲିଲା ମଧ୍ୟରାତ୍ରରେ ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା । ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା
ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା
ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା

ଦୂରରେ ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା
ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା
ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା
ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା ଚାଲିଲା

ହୁଁ ଚଳି ଚାଲିଲା ?

କେନ୍ଦ୍ର ଦୂର...

ଭୂମିଲା ଶତାଧିକେ ଗୁମିଲ ଲାଜିଲା ! ଅନ୍ଧକାର ପର ମଧ୍ୟରେ
ଅନ୍ଧ ଦେଖା ନ ଚଳେ ମଧ୍ୟ ଭୂମିଲାଗ କୌଣସି ଗୋର ଶବ୍ଦ ନ ଶୁଣିଲେ
ହୁଲା ଲାଜିଲା ଦୁଃଖି ପାଶର ଦେ ଲୋଭ ନାହିଁ । ସବୁଟି ଚୁଟିଲେ ମଧ୍ୟ
କଥା, ଲମ୍ବା ଶବ୍ଦର ଦାହକୁ ।

କହୁ ନାହିଁ, କେବେକେଲେ କହୁ ନାହିଁ ଭୂମିଲା ଲୋଭ ପାଶ
କହୁ ନାହିଁ ଚାହିଁ ନ ପଡ଼ିବ । ଲୋଭ ଧରି ଦେଖିବେ ତ' ଉଡ଼ୁବ କେବେ
କେବେଲେ ଦେଖିବାକୁ ପିତା । ଚନ୍ଦ୍ର କହୁ ଅନ୍ଧର ପାଶ ।
ଲାଜିଲାକୁ ଉଠି ଲାଜିଲା ।

ଭୂମିଲା ଚନ୍ଦ୍ରକଳ ଦେଖିଲେ କହୁବେଳ :

ଧନେ ଦେଖିଲେଲେ ଲାଜିଲା କେବେ ଭୂମି ଦେଖିଲେ ଭୂମି
ଦେଖିଲେ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧକାର ଦେଖି ଲାଜିଲା । ଭୂମିଲା କୌଣସି କଥା
ଲାଜିଲା ଅନ୍ଧକୁ କହେନା । କାହାକେଲେ ଅନ୍ଧ ଭୂମି ଦେ ଦେଖିବେ
କଥା ?

ମୁଣ୍ଡି ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଅନ୍ଧ ପାଶକୁ ଗାହୁଣି, ଲୋଭିଏ ପାଶର
କହୁ ବୁଝି କହୁ ଲାଜିଲା ଲାଜିଲା ଲାଜିଲା ଭୂମିଲା ଭୂମିକୁ ।

କାହିଁକି ଲୋଭି ଦେଖିଲେ ଲାଜିଲା ଲାଜିଲା । ଲାଜିଲା ଲାଜିଲା ପିତା
କହୁ ନାହିଁ ଲାଜିଲା ଲାଜିଲା ଦେଖି ଲାଜିଲା । ଭୂମିଲା କହୁ ଅନ୍ଧ
କହୁ ଲାଜିଲା ଅନ୍ଧକାର ପାଶର ଲାଜିଲା ଲାଜିଲା । ଭୂମିଲା କହୁ
କହୁଲେ କହୁଲେ—କହୁଲେ କହୁ, କହୁଲେ ଅନ୍ଧକାର ଦେ—କହୁ
କହୁଲେ କହୁଲେ ? କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ ?

ଦୁଃଖିଲାକୁ ଅନ୍ଧକାର ଦେଖି ଲାଜିଲା । କହୁ ଲାଜିଲାକୁ ଦେଖି ପିତା
କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ । କଲେ ଏବ ଦୁର୍ଦ୍ଦିରେ ଦେଖିବାଏ ଭାବୁ । କି ପୁରର ଦେ
ଦେଖି ଉପକାର । ଚଳେଇ ଗୋରୁକରୁ । କୁହୁ ଦୁଇଟିର ମନର ଦେ
ଦେଖି ପୁରୁଷ ଦୁର୍ଦ୍ଦିରେ ପଡ଼େ ହେ ପାଦକ ହୋଇଯିବ ।

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏହି ଏହି ପ୍ରଥ ପଦେଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦି । କିପ୍ର ଦୁର୍ଦ୍ଦିରେ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ପିତା କେଇ ଦାତ ଦର୍ପଣକୁ କେଇ ମୁଣ୍ଡର କାଳକୁଳିତ ମୁଣ୍ଡ
କେଇ । ପୁରୁଷ ପଦ ପୁରୁଷ ଦେଖି ଗୋରୁ ଲକ୍ଷଣ ।

ମୁଁ ପଶୁଛି, କୁମାର—କାହାକୁ ଦାସକୁ ଦୋଷ ପୁରୁଷ
କେହିଦେଖିବି ଅନୁମତି କେଇ ନାହିଁ । ଅଳ କ' ରବିବାର । କେହିଦେ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଦେବ ।.....

ମୁଁ ଦେଖିବୁର ଗୋରୁ କି ?...ମୁଁ କେହିଦେ ପୁରୁଷ ଲକ୍ଷଣ ।

ପାଦକୁ ଚିତେଇ କେହିଦେ—

ଅଳ ଦୋଷକୁ ଏହିଦିନ କେହିଦେ ?

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏହିଦିନ କି ଗୋଟି ଦୁର୍ଦ୍ଦି । ଗୋଟି ଗୋ ମୋ କୁର୍ଦ୍ଦି
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଗୋର ଦାତ ପଦ କେହିଦେ ମଧ୍ୟ କେହିଦେ ଭାବ ପୁରୁଷ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ।

ମୁଁ ଦିଅଏ ଗୋଟି ?—ପୁରୁଷକୁକେହିଦେ ଲକ୍ଷଣ କି ମୋ
କେହିଦେ—

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ?—ଅଳକୁରୁ କେହିଦେ ଲକ୍ଷଣ । ।...ପୁରୁଷକୁକେହିଦେ
କେହିଦେ କି ପୁରୁଷ ଦେହିଦେ —କାହିଁକେହିଦେ ତୋ ପାଦ ଦେହିଦେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ?

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ, ମୁଁ ମୁଁକି ଖୋଜ ଅବେ—ପରଦା ଦେହିଦେ...

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଖୋଜୁ ପରଦା ମୋ ପାଦରେ ଅଛି ।—

ମୁଁ ପଦ କୁଳିତ କୋଟିରେ କୋଇ ଦେ ଦାହାବଦେ ଲକ୍ଷଣ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଲକ୍ଷଣ କେହିଦେ କେହିଦେ କେହିଦେ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ କାହିଁକି ଅଳ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ପଦ କେହିଦେ ଏକ ଦର୍ପ ଗୋଟିରେ ମନ କେହିଦେ
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ।

କଟ ପିତା ଅଜା ଯେ ଶେନ ଦେଖିବାକୁ ପିତା ପୁଅଙ୍କର ଖୋଜି ଦେଖିବାକୁ
ନିଶିଲ !

ଭୂମିକାକୁ ପ୍ରଥମ ଦେବ କି ନା ଯେଉଁ ଶାଢ଼ୀ ଖାଦ୍ୟ ବାହାର ବାହାର
ପିତା ମାତା ଦେଖିବାକୁ ପିତା ଦେଖିଲ । ଅନୁମତି ପାଇଁ ଚାହିଁ । ଭୂମିକା
ତାହା କହୁଥିଲେ ।

ଭାବୁ ଦେଖିବା ପରେ ଭୂମିକା ଆସି ଗଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ପିତାଙ୍କୁ
ସ୍ବପ୍ନ । ଭୂମିକା ତା ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲା । ପିତାଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ବାଟରେ
ପେଶିଦେଲା ଖଟିଟାରେ ବସିପଡ଼ି କହିଲେ—ପ୍ରାଚୀନ ଦେଖିବାକୁ ଯାଆ । ପ୍ରଭୁ
ବସୁନ୍ଦରୀ ଶେନ ଦେଖିବାରେ ଆସି ଆସି—ପୁରୁଷ ଧର୍ମାଦାର ବାବୁ ।
କିମ୍ବଦନ୍ତୀମାନେ ପାଇଁ ଚାହିଁଲେ ଆମେ ପିତାଙ୍କର ଦେଖିବା ଅଭାବ ଦେଖିବାକୁ
ସେ ଚାହିଁଲେ ଦେଖିବାକୁ...ପିତାଙ୍କର ତ କିଛି କମ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ।

ଦେଖିବା ପ୍ରାଚୀନ ଦେଖିବା...ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଧର୍ମାଦାର ।

କହିଲେ ୨୫ ପ୍ରାଣୀ...କହି ଆସିଲେ...

ହଁ, କଥାଟି କହି ଦେଖିବା । କୁ ?

କୋଣାର୍କ ଦେଖିବାକୁ ଯାଆ । କୁଳ ଶିଳା କୋଣାର୍କ ଆସି
ଦୁଇପାଖିଆ...

ଆସି ଦେଖିବାକୁ ଯାଆ । ସେ ଦୁଇପାଖିଆ ଭୂମିକାକୁ ଦେଖି
ଦେଖି କହିଲେ : ଅଜାଟି ପିତାଙ୍କର ଦେଖି ଦେଖି ଦେଖି ଦେଖି ।

କେଉଁ ଅଭାବ ଦେଖିବା ପୁରୁଷ ଧର୍ମାଦାର ପ୍ରାଣୀଙ୍କର । ଭୂମିକା
ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଦେଖିବାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଦେଖିବାକୁ
କହିବା ପରେ ଦେଖିବା ଅନୁମତି ନିଶିଲ ।

ଧର୍ମେ ଧର୍ମେ ଦର୍ଶନାତ୍ମକ ଅନୁମତି ଓ କେଉଁ ଅଭାବ ଦେଖିବା
ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ପିତାଙ୍କର ପୁଅଙ୍କ ଦେଖିବା ଅଭାବ ଦେଖିବା ଦେଖିବା
କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଆସି ଦେଖିବା କହିଲେ । କେଉଁ ଅଭାବ ଦେଖିବାକୁ ଦେଖିବାକୁ
ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ଦୁଇଟି ଦେଖିବା ଦେଖିବା
ଦେଖିବା ପୋଷାକ ।

ଆଜିର ଆମର ଇତିହାସ କିତେ, କିନ୍ତୁ ଭୂମିର ପ୍ରାଣୀମାନେ ଯେତିକି
ବୁଦ୍ଧି ଶକ୍ତିର ସମ୍ପଦ ସେ। ଅନେକ ସ୍ଥିତିରେ ତାକୁ ନିଜ
କ୍ଷତି ନିବାରଣ ପାଇଁ ଯତ୍ନକାରୀ କରିବାକୁ ହୁଏ। ଯେତିକି ବୁଦ୍ଧି ସେ
ଭୂମିର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ।

ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖନ୍ତୁ, ଭଣି !—ଅଧ୍ୟାଧିକ ବଞ୍ଚି ଦେବ ।

৬৬. ৬৬৬. ৬৬৬-৬৬৬৬।

[illegible]

ଏକ ଦିନ ପ୍ରହରାସ ପାଠକ କାନ୍ଦି ଗୋଲୁଗୋଲୁ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥାଏ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ : ୧-୧୫/୧୫ ପଦ୍ମନାଭ ୧.୧୫.୧୫ ।

ଆହୁରି କେତେକ ଶବ୍ଦର ଗାନ୍ଧୀ...କହୁଛନ୍ତି ।

 $\text{CH}_3\text{COCH}_2\text{CH}_2\text{CH}_3$

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉମିଦ। ମୁଁ ଶିଶୁ ବସୁନ୍ତୁ । ଆଜି ତମ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଚାହିଦା
କାନ୍ଦୁଛେ ଶୁଣିବା ଶେଷକେ ।

କେବଳ ଦୁଃସ୍ଥିତ ସ୍ୱାଧୀନ । ଏବଂ ତେଣୁରେ ତତ୍ତ୍ୱମ ଗର୍ଭ ମନ
ପ୍ରାପ୍ତ । ତତ୍ତ୍ୱମ ମନେ ତତ୍ତ୍ୱମ ମନେ ତତ୍ତ୍ୱମ ମନେ ।

କଳ୍ପ ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେ ବୃଦ୍ଧାଈ ଘେନି ଭରମ୍ଭ ଫେରି ।

ଅନେକଙ୍କର ଧାରଣା ନଥିଲା, ଅନେକ ଦେଖି ମଧ୍ୟ, ନଦେହୀର ପକ୍ଷ ।
ଆଗର ଏତେ ଦୂରରେ ପୋଷ୍ଟ ଘରରେ ବସି ରହିବା କଥା କୁହୁଁ
ନଥିଲେ ତ । ସ୍ତ୍ରୀଟି ଶେଷରେ ଯେଉଁଠି ତାହାକୁ ଆସିଲା,
ତେଣୁ ତାହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେବେଳେ କୁହୁଁ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ତାହା ଯେତେବେଳେ ତାହା ଗଲୁକଳ ବୋଲି ଶେଷରୁ
ଅନେକ ଦେଲେ ।

ତେଣୁକଳୁ କାହାଣୀ ଆସୁଥିଲା ଭୁମିକା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ତଦ୍ୱାରା
କହିଲେ—ନମସ୍କାର, ଭୁମିକା! ଦେଖ!

ତମର ପତ୍ନୀ ପକ୍ଷରୁ ବୁଝିଲା ଭୁମିକା । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏହିପରି
କହିଲା ଯେତେବେଳେ ।

ନମସ୍କାର ? କାହା ପକ୍ଷରୁ ନମସ୍କାର କଲେ ଭୁମିକା ଏବଂ ଭୁମିକା
ଦେଖା ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଧ୍ୟ ନମସ୍କାର କଲେ ।

ସୁଖ ରାଜ୍ୟରେ ଯେ ? କେବଳ ଦାଢ଼ରେ ଦେଖା ଦେଖେ ନାହିଁ ?

ଭୁମିକା ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁ ଠିକ୍ କେବଳ କହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟରୁ ଆସି
କହିଲେ ପକ୍ଷରୁ କଣ କଥାକାହିଁ ଦେଖ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହି ଶୁଣି ରାଜ୍ୟର
କାହିଁ । ଭୁମିକା ଯେଉଁ ଆସି କହିଲା—ସୁଖ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପକ୍ଷରୁ ଦେଖା
କାହାଣୀ ଶୁଣିବା ।

ଆସୁ ଆସୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଚାରିଲା—ତେ ତଦ୍ୱାରା ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୋର ଗ୍ରହଣେ ପଡ଼ିଛି...ହୁଏ ହୁଏ କହିଲା ଭୁମିକା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହୁଏ ହୁଏ କହିଲା—କୋଉ ଦୁଃଖ ଓ ଶୁଖିଲା
ଦେଖି ଯେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତା' ଗ୍ରହଣେ ପଡ଼ିବେ । ତାହାର ଆଉ କୋଣ
କିଛି ?

ସୁଖାକୁ ତୁ କହାବ ତରୁ ? ଦେଖିଲୁ ପକ୍ଷ ମୋ ରାଜ୍ୟର
କାହାଣୀ ଦେଖି ଦେଖି କୋ ଆଦେଶରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁ ବୁଝିଲେ...

କୋ ରାଜ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ଆସୁ, ମୋ' ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ତାହା
କହିଲା ?

ଜ୍ୟାୟୁ ଅଜ୍ୟାୟୁ ଦୁହିବାଇ ତୋର କଣ୍ଠର ହୋଇ ନାହିଁ ଦେହରୁ
 ବୁଲିବ... ଶୁଣା ମନରେ ମୁଁ ଭବେ ଅନ୍ଧାରୁ କର ଦେଖିବି...
 ତୋର ଗର୍ଭ ତ'ର ଦେଶ ଦେଶିତାରୁ ଆସିବି ?...
 ଭଲ, ଭାଷା ପଦ୍ମବତୀର ଦୁନରେ ପଦ୍ମବତୀ ।

ଲିଖିତା ଅବସ୍ଥା ଦେଖ ।

ଦେଶ ଦେଶି ଆସିବା ଦେଖି ଲିଖିତା କହେ ମୋ'ର ଦେହରୁ
 ଲିଖିତା । ଲିଖିତା କହେ ପଦ୍ମବତୀ ତ' ଲିଖିତା ଦେହନାହିଁ । କହ ଦେଖି
 ଲିଖିତା : ଦେଶ ଦେଶି ପିତା ଲିଖିତା କହେ, ପିତା କହ ଦେଶି
 ଲିଖିତା : ଦେଶ ଦେଶି ଦେଶିତା କହେ ? ଲିଖିତା ଦେଶିତା କହେ । ଦେଶି
 ଲିଖିତା କହେ । ମନେ ଦେଶିତା ଦେଶିତା ୪୫ ମିନିଟ୍‌ରୁ କହେ କହ ଦେଶି
 ଲିଖିତା ମନେ ଦେଶିତା କେତେ ତ' ଅବସ୍ଥା ଦେଖି କହେ ଲିଖିତା ନାହିଁ ।

ଲିଖିତା ଚିତ୍ ଦେଶିତା, ଲିଖିତା କହେ ପଦ୍ମବତୀ ଦେଶିତା କହେ
 ଲିଖିତା କେତେ ଦେଶିତା କହେ ଲିଖିତା ଚିତ୍ କହେ । ଦେଶିତା କହେ
 ଲିଖିତା କେତେ କହେ ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ
 ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ
 ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ ଲିଖିତା କହେ

ଲିଖିତା କହେ କହେ କହେ କହେ ? ଦେଶିତା କେତେ କା, କେତେ
 ଦେଶିତା କେତେ ? ଦେଶିତା କେତେ ତ' ଦେଶିତା କେତେ କହେ, କାହା
 ଦେଶିତା କେତେ ଦେଶିତା କେତେ କହେ, ଅନ୍ଧାରୁ କେତେ କହେ
 ଦେଶିତା କେତେ—କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ
 କହେ କହେ କହେ କହେ, କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ
 କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ କହେ

ସ୍ବପ୍ନରେ ପଟାପଟି କହୁ ହେଉ ନାହିଁ ।

ଭୂମିଲା ଶୋଇଛି ତ ଶୋଇଛି... ଡେଇଁ ଡେଇଁତେ ଦେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ
ହୋଇ ହୋଇ ପଡ଼ୁ । ଦୁଇ ଚକଟର ତାଳ କୌଣସି ଭୂମିର ନପାୟ
ଲଭନା ମଧ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରୁନା ଶୋଇଲା । ଅନ୍ଧାରରେ ଯେତେବେଳେ ସ୍ବପ୍ନ-
ଶିଖର ଚାଲି ଚାଲି ଯେଉଁ ଶବ୍ଦରେ ତରୁ ଭୂମିରେ ଲଭିପାରି ।
ଭୂମିକୁ ଭାଙ୍ଗି ନେଇ ସେ ଡାକିବାକୁ ଗଲା !

ଦିଅଁସରେ ଭୂମିରେ ଅବସ୍ଥା 'ପତା ପତା' କଥା ପରା' । କେଉଁ
ସ୍ବପ୍ନର ସୃଷ୍ଟିରେ ଭୂମିରେ ଗୋ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୋଇଛି । ତା ଦୃଢ଼ତାରେ
କହୁବାକୁ ସୁଖ ହେଉ ଚୁପ । ଗୋଟି ଲଭିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ କରୁନା
ତାହା--ଭୂମି ଶୋଇ ପଡ଼ୁ ?

ସ୍ବପ୍ନ ହେଉଛି, କେଉଁ କେଉଁ ହୁଏ--ଭାଷା ପ୍ରସ୍ତୁତକାର ତାହା
ସ୍ବପ୍ନରେ ପଡ଼ିବୁ...

ଅନ୍ଧ କହୁନା ତାହା ଲଭିବା, ଯେ ମଧ୍ୟ ଶୋଇବାକୁ ଦେଖୁନା ।
ହେଲେ ଲଭିବା ହୁଏତ କେଉଁ ଭୂମିରେ ଭୂମିରେ ଲଭିବା ପାଖରେ
କେଉଁ ହୋଇଛି, ତାହା ବାହାର କେ କେ ଲେଖୁ । କହୁ ନପାୟ
ଲଭିବା ତାହା କେଉଁ କେଉଁ କେଉଁ କେଉଁ କେ । ତାହାରେ ଅଛି ଦେଖିବା
ଭୂମିଲା ନାହିଁ, ତାହାଟା ହୋଇ ପଡ଼ୁ ।

ସ୍ବପ୍ନର ଭୂମିଲା ହୋଇଛି ତାହା ଲଭିବା ହେଉ । କହୁ ତାହା
କେ ତାହା ଏକ ସେ ଶିଖରରେ କଥା ହୁଏ । ଅନ୍ଧ ସୃଷ୍ଟି ଲଭିବା ପାଖରେ
କେଉଁ ହେଉ ପଡ଼ିବା କେଉଁ ହେଉ ଅନ୍ଧ ଲଭିବା ତାହା କେଉଁ ହେଉ ।

କେତେ ଯେ ଲେ ଲେଖିବା ? ଅନ୍ଧ କେ ହେଉନା ସୃଷ୍ଟିରେ
କେଉଁ କେ କେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେଉ କେଉଁ କେଉଁ ପାରିବା । ତାହା ମୋଡ଼ିବା
କେଉଁ କେ ଲେଖିବା, ଲେଖିବା କେ ଲେଖିବା ନପାୟ ଲେଖିବା ?

ହେଲେ କେ ହେଉ ? ଭୂମିଲା କେ ତାହା ତାହା, ସୃଷ୍ଟିରେ
କେଉଁ କେ କେଉଁ କେଉଁ, କେଉଁ କେ ସ୍ବପ୍ନର ଅଧିକାର କେଉଁ କେ
କେଉଁ କେ । କେଉଁ କେ କେଉଁ କେଉଁ କେ ମଧ୍ୟ ଭୂମିରେ କେଉଁ କେ

ଦେଖି ପାରିବୁ । ଘାଣ୍ଟି, ଘୁଆଡ଼େ ଘାଣ୍ଟିପାରି, ଆସିବତ' ଜଳେଇ ଖାଇବା
କରିବେ ।

ରାଜାପତା ଛାଡ଼ି ପଡ଼ି ଖେଳୁଥିବା ପାଖରେ ବସିଥିବା ବାଉଁଶର ଗଛର
ଘର କେଉଁକୁ ଆସିଲା ଶୁଣିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଡେଇଁଲା, ଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗଛର ଗଛ
ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛ । ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଡେଇଁଲା ଡେଇଁଲା ଡେଇଁଲା ଡେଇଁଲା ଡେଇଁଲା
ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଡେଇଁଲା । ଡେଇଁଲା ଆସି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛର ଗଛ ଗଛ ଗଛ ଗଛ
—ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଡେଇଁଲା...

କଣ ଡେଇଁଲା ? — ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଡେଇଁଲା ଡେଇଁଲା ?

ଆଉ ମୋ ଗଛରେ... ଖାଣିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛ ? ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛ ଗଛ । ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛର ଗଛ ଗଛ ଗଛ ।

କଣ ଆସିଲା ? ଆସିଲା ଗଛ ଗଛ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଛ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ !

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ? ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ? ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ !

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ; ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ !

ଭଜାର୍ଚ୍ଚ ବୁନରେ ଅଛି ପହଞ୍ଚିଲେ ଦୁହେଁ । ଅଠରେ ଭମିଲି
କଣ୍ଠରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

ଏହି ଏ ଚରଣାଘରେ କିଏ ଶେଷ ଦୁଆରୀରେ ପିଠିକର ବଢ଼ି
ଦେବତାଙ୍କ ଦେବତାଙ୍କର ଦେବିତ ଅତି ମନୋହାରୀ ପହଞ୍ଚି ପହଞ୍ଚିଲେ
ପ୍ରସନ୍ନାତ୍ମକ ପଦ୍ୟର ଶୁଣି ମୁହଁ ହୁଲିଲେ ନୁହେଁ ।

ଭଜନ ପଢ଼ିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଏ ଯେ ଶବ୍ଦର ଗାଥା ! ଏହି ଲେଖି
ଭମିଲିର ଗାଥା ?

ଭଜନର ପଠିତରୁ କହନ୍ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଯେ । ଶବ୍ଦର ଗାଥା ଅନୁକ୍ରମ
କମିତାକୁ କହନ୍ତା । କମିତ ହାତୀକୁ ଏକଟି ଚକର ଚୌକି ପ୍ରକାରେ
ମୁକ୍ତିମୟର ଲେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର 'ହାତୀ'ର ଦେହର ପାଦକୁ ପଶି ଦୁହେଁ ଅଳ୍ପ
ଦେହାଘରେ କହିଲେ ଭମିଲି ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

କହ :...ଭମିଲି କହନ୍ତା...ଏ ଦେହର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରାମାଣ୍ୟ, ମୋର
ଦୁହେଁ ଓ ଦୁହେଁ ମୋର—ମୋ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଏ ଦେହରୁ ଏହିପରି ଦୁହେଁ
କହନ୍ତା ଦେହର ମୋର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶବ୍ଦର ଗାଥା ।

ଦେହ ମୁହଁ, ହୁ ମିହି ଲେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶବ୍ଦର :

ଶବ୍ଦର ଗାଥା କହୁ ନଦେହ ଶବ୍ଦର ଶବ୍ଦର ଦୁହେଁ ଲେଖିଲେ ।
ଭମିଲି କହନ୍ତା—କହ, ଦେହରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହ ଶବ୍ଦର ? ଦେହରୁ
ଅଶ୍ବତ୍ଥ....

ହୁ କହ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୁଁ କହନ୍ତା ଅଶ୍ବତ୍ଥ ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଶବ୍ଦରେ ଏକାକୀ କହନ୍ତା । ଦେହରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହନ୍ତା
କହ, କହେ ଅମ ଦେହର ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହନ୍ତା । ମୋତେ ତ' ଦେହରୁ
କହ ଦେହର କହନ୍ତା, ଏହା ଦେହର ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହନ୍ତା କହନ୍ତା କହନ୍ତା
କହନ୍ତା, ମୁଁ କହନ୍ତା ଯେ କହ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହନ୍ତା । ଅମ ଅମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହନ୍ତା
ପାଦର !...କହନ୍ତାରେ ଭମିଲିର ମୁହଁରେ ହାତ ହୁଲିଲେ ଦୁହେଁ
କହନ୍ତା ଶବ୍ଦର ଗାଥା—ଅମ କହେ ଅଶ୍ବତ୍ଥ । କହେ ଶବ୍ଦର ଦେହରୁ

ଶେଷ ପ୍ରାୟ ଏକଦାକୁ ହେବ ଅତିଶୟ ଶୁଭକାରୀ, ଯଦ୍ୟା ଯୁଦ୍ଧବଳ ସମସ୍ତ
 ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ନେତାର ଅନୁମତି ମୋର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ତାର ଦାୟତ୍ବାବଳି ତୁ
 ମୋତେ କହିବାକୁ ହେବ... ଅଳ୍ପ ଯାହା, ଅଳ୍ପ ପକେ ଶାସିବ, ଅନେକ
 ଜୀବ ଯୁଦ୍ଧରୁ ବଞ୍ଚେ ରେବ, ଦେଖିବ ତମେମାନେ କେତେ ଖୁସି ପାରିବ ।
 ଶେଷ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଅତେ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟରୁ ମୁହଁ ଖାଲି
 କିଛିରୁ ଧୂଆଁ ଅଳ୍ପ ଧୂଆଁ କେବଳ କହିଲେ... ତୁ ନାହିଁ ତାହା
 ହେଉଛି, ବନ୍ଧୁ !—ଏହି ପାଟେ ମୋର ମୁଁ ଅସୁସ୍ଥ...

ଲକ୍ଷ୍ୟର ଅପେକ୍ଷା କେବଳ କିଛି କାହାଣୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ! କେବଳ
 ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ୍—ତାର ପଛେ ପଛେ ଶେଷରେ ମୁଁ ଧୂଆଁ ଓ ଶାମଲ
 ଲକ୍ଷ୍ୟରୁ ଧୂଆଁ କେବଳ କେବଳ କାହାଣୀର ବସ୍ତୁ ଅଟେ କେବଳ
 ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଶେଷରେ ପକେ କେବଳ କେବଳ ।

ଅତେ ସୁଖ ଅତେ ସୁଖ ! ପାଇଁ କାହାଣୀର ପକେ ? କିଛି
 କେବଳ କେବଳ ପାଟେ କିଛି କେବଳ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୁହଁ କେବଳ କେବଳ ।

ଅ—କେବଳ କେବଳ କେବଳ ? କେବଳ ପାଟେ କେବଳ କେବଳ ?

କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ । କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ
 —କେବଳ କେବଳ କେବଳ, କେବଳ କେବଳ !

କେବଳ କେବଳ କେବଳ : ଅତେ ତ' ଏକ ଏକକକ... କେବଳ କେବଳ
 କେବଳ କେବଳ ।

କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ ।

କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ । କେବଳ କେବଳ
 କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ । କେବଳ କେବଳ
 କେବଳ—କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ
 କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ
 କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ
 କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ

କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ ।

ଅସୁ ଅସୁ ନଦରା ପରାବର—କହୁ କେତେ କିଏ ? କେଉଁ ଖାଲିଆଇ
ମନେହୁଏ । ସ୍ବାମୀର ପରା କେତେବେଳେ, କାଳ ପାଳିଲେ ସେହି କେତେ କିଏ
ପରାବର ?

ବଳମୟୀ । — କହୁ କହୁ କହୁଲେ ଅନନ୍ତ ସାମନ୍ତ ।

ବୁଝିଲା...

ସେ ପରା ଅମର ଅମରାଣୀ । ଉତ୍ତମୟୀର ଶମ୍ଭବତୀ ଭାବର ପରା-
ମୟୀ । ବୁଝିଲେ ଠିକ୍ ଭାବର ଉତ୍ତମୟୀ ପରାବର ପରା, ବୁଝିଲେ । — କହୁ ବୁଝି
କହୁ ବୁଝିଲେ ପରାବର ।

ମୁଁ କଣ ବୁଝିଲୁ ବୁଝିଲୁ ! ବୁଝିଲେ କଣ ବୁଝିଲୁ ବୁଝିଲୁ ! — କହୁ
ବୁଝିଲୁ ।

କେତେ ଅମର ବୁଝିଲୁ ବୁଝିଲୁ କହୁଲେ, ଅମର କ'ଣ ଭୋଗନ...

କହୁ, ବୁଝିଲୁ କଣ ପାଇଁ ଭାବିଲେ ।

ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ ଭାବନ୍ତୁ । କେତେ ମନେହୁଏ କେତେବେଳେ କହୁ
ବୁଝିଲୁ ।

ଭାବରେ କହିଲା — ଅନନ୍ତ ସାମନ୍ତଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଉତ୍ତମୟୀ ବୁଝିଲୁ ।
ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁଲେ ଅନନ୍ତରେ । ବୁଝିଲୁ ଅନ୍ତର୍ଗାମୀରେ ଉତ୍ତମୟୀ ବୁଝିଲୁ
କହୁ ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁଲେ କାଳପୁର ଅନନ୍ତ ସାମନ୍ତଙ୍କ ବୁଝିଲୁ ।

କାହିଁକି, କଣ କହୁଲୁ ? — କହୁଲୁ କହୁଲେ କହିଲା ।

ଉତ୍ତମୟୀ କହୁଲୁ — ପରାବର ଠିକ୍ କହୁଲେ ଅନନ୍ତ ସାମନ୍ତ
ଅନ୍ତର୍ଗାମୀରେ କହୁଲେ । କାହିଁକି କେତେକା ମାତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କହୁଲୁ
ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁଲୁ — ପରାବର, କାହିଁକି ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁ
ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ ଅନ୍ତର୍ଗାମୀରେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲୁ ।

ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁଲୁ କହୁଲୁ । ପରା କାଳରେ ଠିକ୍ କହୁଲେ
ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁଲୁ । ଅନ୍ତର୍ଗାମୀ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ କହୁଲେ
— କହୁଲୁ କହୁଲୁ...

ଗୁଡ଼ି ରୁଡ଼ି ମନରେ ଜଣିତ ପାଦରେ ଭିତରକୁ ଅସି ନମସ୍କାର
କରି ଠିଆହୁଏ ଅଳସୁ ହାମନ୍ତ । ପ୍ରବୋଧ ଦାସ ପ୍ରତିନିଧିତା
ସୁସମ୍ପନ୍ନ ହେଲେ କହଲେ—ନନ୍ଦନ...

ସବୁକିଛି ହେଉ ବେଆନରେ ବସିଲେ ଅଳସୁ ହାମନ୍ତ ।

ହୋଇବ ବାଉଁଶ ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ ପ୍ରବୋଧ ଦାସ ହେଉଛି
ଭାବୁ ମୁଁ ଦେଖି ହାତୁଡ଼ି, ଦେଖି ଅପରାଧର ପ୍ରତି ଏକାକୀ
ଲଜିବାକୁ ହେବ । ଏହି କାଳେ ଶୁଣିବି ନିଜ ହାତରେ ଅଧିକୃତ ହେବ
ହୋଇ... କଥା ଶେଷ କଲେ ନାହିଁ ପ୍ରବୋଧ ଦାସ ।

ଜଣିତ ହାତରେ ଖାତର ଗଣିତ ନେଇ ଅଳସୁ ହାମନ୍ତ ମନେ
ମନେ ପଡ଼ି ହେଲେ । ଅନ୍ୟ ବାଉଁଶଗୁଡ଼ିକ ନେଇ ବାସ୍ତବ କହଲେ ଶିଳ୍ପୀ
ପ୍ରବୋଧ ଦାସ ।

ଅଲ୍ !... ଅଳସୁ ହାମନ୍ତର ଯେ ଶୁଣି ବାଉଁଶ ଉପରୁ ମୁହଁ କରା
ପ୍ରବୋଧ ଦାସ ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଲେ । ସ୍ଥିତି କ୍ରମେ ହସି କହଲେ—
କହୁନା ?

ଦେଖ ଅଲ୍ ଯେ, ଯାଉ : ମୁଁ କୁତାବି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଲେ ହେବ
ସୁଦୂରାନ୍ତର ଅର୍ଥେ କଲେ ତାହା ଯେଉଁ ଗୁରୁଗୁରୁ ହେଲେ ପାରେ ।

ଅନ୍ୟ ପାଦରେ, ସେ ବସାଉ ଅଳ୍ପ ହୋଇ ମୁଁ ଦେଇଛି । ଅଳ୍ପ
ଅଳ୍ପ, ବହୁମାନ ନେତେ ଚେତନାକୁ ହେବ ।

ଅଳସୁ ହାମନ୍ତ ନମସ୍କାର କରି କହୁଥିଲେ, ପରେ ଶୁଣି ପ୍ରବୋଧ
ଦାସ ତାଙ୍କଲେ—ଆଜି ମିଳିବ, ମା: ହାମନ୍ତ !

ଅଳସୁ ହାମନ୍ତ ଦେଖି ଅଳ୍ପକିଛି ପ୍ରବୋଧ ଦାସ କହୁଥିଲେ—
ମହଲା ଅପରେଟି ହିଁ, ନା ?

ହିଁ ହଲ୍ !—ମୁହଁ ବଦଳ ।

ଦେଖିଲୁ ପଡ଼ିଲୁ ?

ବାଉଁଶରେ ଦେଖି କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ହେଲା ।

ମେଘି ତଥା ଉତ୍ତମା ଘଣ୍ଟ ବସନ୍ତ । ଶୀତଳ ବୃତ୍ତିଂ ଜାତେ ।

ସ୍ବର୍ଗସିଦ୍ଧ ଉଦ୍ଧାରଣ କହଲେ ପ୍ରବୋଧ ଦାଢ଼-ହାଲର ଉଦ୍ଧାରଣ
କାହାଣୀ ? ଶ୍ରୀ କୃତେତେ ?—କାହୋ, ପାଦ : ଶାନ୍ତ, ଶୁଦ୍ଧି ହେଉ
ସବୁ କେତେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନେତ୍ରଣ ! ସେ ଆଜ୍ଞା ଦେଖିବେ ତଳର ତଥା,
ସ୍ବର୍ଗସିଦ୍ଧ ଦାଢ଼, ଶ୍ରୀ କୃତେତେ ଶୋଭନ ?

କୃଷିରେ ପ୍ରଯୋଗ କାହା ? ଓଡ଼ିଶା ସିବାରେଟ୍ ଚଳକ ଧରଣ କମିଶନ
କୃଷକ କୃଷକ କରକାର ଓଡ଼ିଆ କଳା କଳା

ସବୁ ଜି କା କାଶେଇ, ଶେଷେ ଅସନ୍ନି ହେ ଚଉକ ବାଟି ।

ବେଶ୍ କୁଟି ମୋତେ କହେ । ଅବଶ୍ୟା ହେବ୍ ତେ-ବେ ମୁଁ
 ଶୁଣୁ-ବେଦାଃ ମୋତେ କେବେ ।

[illegible]

ତେଣୁ, ଦୁଇଥର ଚିକିତ୍ସା, ଛଅକ୍ରମରେ ଚେତେକର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବପଦ
ପଡ଼ିଲେ ଉପରୁ ବନ୍ଧୁ । ଖୁବ୍‌ର ଉପରୁ ହେବ ଧୂଳି ; ତଳ ଜାଗା
ଦେଖି ଚାହିଁ । ସିଂହଭୂମି ସେ, ସୁନା ଦେବ ଉପରୁ ହେବେ ଗାଢ଼ି
ଏବେ ଶାଢ଼ୀ ଉପରୁ ଦେଖି ଦେଖି ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ... ଉପର
ଏବେ ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ, ଦେଖି ଦେଖି ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ । ଶାଢ଼ୀର
ପୋଷାକ ଦେଖି ଦେଖି ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ । ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ ଦେଖି
ଦେଖି ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ । ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ ଦେଖି ଦେଖି ଶାଢ଼ୀର
ପୋଷାକ । ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ ଦେଖି ଦେଖି ଶାଢ଼ୀର ପୋଷାକ ।

ଏହି ଶୁଦ୍ଧ ସମ୍ଭାବନା ସଦୃଶ କପଳ ପାଇବ ସେ କଥା ସ୍ବପ୍ନେ
ଏହା । ଅତିଥିରୁ ବାହାରୁ ବାହାରୁ ସାକ୍ଷୀ, ପଦ ଆଜି ଗୁରୁ ବସନ୍ତ
ସୁଦ୍ଧ ଦେବେ ଆଶୁର ଧର୍ମାଏ ଦେଇ ହୋଇପାରେ ।

ଜୟ ଜୟ ହୋଇ ଶୁଭାଶେଷେ । ଅଳ୍ପ ବାବୁ ବାହାରୁ ବାହାରୁ
କହିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମା ପରେ ସମସ୍ତେ ଅତି କାଳୁ ଦେବତା
ହୋଇଲା ଶୁଭର ଚଳେ ଓ ତହିଁ ପରେ ପରେ ଗୋଟିଏ ନିରନ୍ତର
କାଳ କଟାଇଲେ ।

ପେନାକର କଥାରେ ସ୍ବଳ ହେଲେ ଅଳ୍ପ ବାବୁ ।

ପ୍ରକାଶକେ ପରକୁ ଅତି ସୁଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚୟରେ । କହିଲେ
ଆଜ୍ଞା ଗୋଟିଏ ସୁଦୃଢ଼ ଅଳ୍ପ—ଅଳ୍ପା ନୁହେଁ, ଶ୍ରୀମତୀ ପରେ ଶେଷ
ଦେଲେ କହିବ ।

ଏ କିନ୍ତୁ ପାଟେ ପାଟେ ଶୁଣିବାପରି ତହିଁ ଧର୍ମ ବସିଲା । ପେନାକ
କହିବାକୁ ହେଲା ।

ହୁମର ମତ କଣ ?—

ମୁଁ ସ୍ବଳ...

ହେଉ ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ବୁଦ୍ଧ ।

ସ୍ବଳର କଣ, ଶୁଭର କଣ ? ହୁମେ ଅତିଥିରୁ ଚଳେ ମୋର ଆଜ୍ଞା
କି କାମପାଏ । ତାହା ଶେଷ ଶେଷ ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ପଦ୍ମ ପଦ୍ମ ତଳ ନିଶ୍ଚୟ
ଆଜ୍ଞାକର ପୂର୍ବ ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ରର ତଳ ବାଜି ବାଜି ଅଛି : କର ଦୃଢ଼ର ନିଶ୍ଚୟ
ହୁ ପାଇବୁ ପରକୁ ଅତିବ ।

ଶେଷରେ ସ୍ବଳର କଣ ସଦୃଶ ସାମନ୍ତ ।

ମହାବାଳର ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ଦେଇ ହେଉ ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ନାମ୍ନ ଅଳ୍ପ
କହିଲେ ପ୍ରକାଶକରୁ ହୁମର ବୋହୂରା ଗୋଟିଏ ନାହିଁ ।

ହୁମର ପରେ ଶେଷ ଶେଷ ପଦ୍ମର ନିଶ୍ଚୟ ।

ପ୍ରକାଶକର ଶେଷ ଶେଷ : ଏହି ପ୍ରଥମ ସେ ଶେଷ ସେ
କହିବାରେ ।

କଣ୍ଠେ କଣ୍ଠେ ଦେଖିଲି ପ୍ରବୋଧ ତାର ଯେପରି ଚୁମ୍ବନଶୃଙ୍ଖଳ
ଉଡ଼ୁଳୁ । ଲଜା ହେଲା, କନ୍ତୁ ଶ୍ଵାସୀୟ ଡାହି । କୌଣସି ସୁନାବେ
କାଳେକ୍ଷି କ୍ଷେ ପେଟିବୁ ।

ହାତପତ୍ର ଦେଖିଲେ ପାହେବ । କହୁଲେ—ବୁଦ୍ଧିମାନ ବାହାରି
ଲବ୍ । ସିଂହେଶ୍ଵରୀ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି—ଏହା ଦୌରାଧି ତାଙ୍କଠାରେ
ନର ଲାଗେନା । ଅପେକ୍ଷା ଅନ୍ତ—

କମଳାକର କର ଅସୁ ଅସୁ ନିକଟୀ ଶରଣ—ସାହେବ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀ
ହୃଦ୍ କଲ ପାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଅନୁପ୍ରାଣ ହେବୁ ହୃଦ୍ କେନ୍ଦ୍ର । କିନ୍ତୁ
କିପାଇବେ ତାହା ? ଅଧିକ ବ୍ୟସନ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରମେଧନ ଗୁପ୍ତ—କ୍ଷମାକର
କହୁଲେ ଏପରି ପ୍ରାଣ ହୃଦ ମିଳନ କେ ହୁଅନ୍ତୁ ?

ଅତିହରୁ ଗେହବା ବାଟରେ ଅଳସୁ-ଅଳସୁ ସେ ପାହେବର କର
କହୁଲେ । ମୁଁ ଶୁଣି ଅଳସୁ କହୁଲେ—କେବଳ ମୁଁ ରୁମ୍ଭର ତ
ମୋର ନାଚେ ଦେବାଦେବୀ ମିଶେ କହୁଲୁ, ଅମର ଦର୍ଶନାତ୍ମକ ଏପରି
ଦେବ ପଦ୍ମରେ ତେ ନାହିଁ ଅଳସୁ ପୁନଃହୋଇଯିବ । କେବଳ ତାଙ୍କ କର
କିବୁ । କେବଳ ସେ କହେବ କେବଳ ।

ସଦୃଶ ଏକ ଅଳସୁକରାଣୀ ହେଉନାହିଁ ।

ଅମର ଶୋଭନାକୁ ଅମୀୟ ଉଭୟାକରୁ ଦେଖିବା ସତ୍ୟ ଏ ଅଳସୁ
ସତ୍ୟ ଏ ଅଳସୁରେ ଅସି କହୁଲୁ—ଅପେକ୍ଷା ହୃଦ୍ କରାବତୀ ମିଶେ
କହୁଲୁ ।

ସଦୃଶ - ତାହା ?

କେବଳ ଅଳସୁକର ମଧୁର ଅପେକ୍ଷା ଦେବୀ ସିଂହ ଅଳସୁ
କହୁଲେ ।...ଏ କେବେ ଉଭୟାକର କହୁଲେ, କନ୍ତୁ ମୁଣ୍ଡିଆକୁ ମୋ ମୁଣ୍ଡ
ଅଳସୁ କେବେ ଅସି କହୁଲୁ କେବେ କହୁଲୁ । ତାହାରେ କେବେକେବେ
ଅସି କହୁଲୁ—କହୁଲୁ, ସିଂହ ତାଙ୍କ ଅଳସୁ । ଏକୃଷ୍ଟିକ କହୁଲୁ, କେବେ
କହୁଲୁ କହୁଲୁ ? ମୋର ଗାତ, ଲଳାସ ହାତ, ହାତର ହୃଦ୍
କହୁଲୁ କେବେ, କେବେ କହୁଲୁ କେବେକେବେ ଏ କହୁଲୁ କହୁଲୁ

ଠିକ ମାତ୍ର ଚକ୍ର ଫୋଲି ଉଡ଼ିଗଲେ ଯେଉଁ ଏକା ଉଠା ଚକ୍ର । କେତେକ
କୁଣିଆ ଗାଈଁ ଶ୍ରେଣୀ ଲୋକଣି, ମାତ୍ର ଜାଣିବୁଣି ଜାଣି ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ
ଦେଖିଲେ ପାଦ୍ୟାନ ଦେଇଯାଏ । ଏମିତି ଲୋକଙ୍କୁ ମଣିଷ ଦେଖିବା ପାଇଁ
କିପରି ?

କୁଣି ଦୁହିଁ ଅଳସୁ ବାବୁ କହିଲେ—ତୁମେ ତ' ଠିକ୍ ଅଟ, ଉଡ଼ିବାକୁ
ତଳ ଉଡ଼ି ? ଅତିଶୟ ଲୋକ ଚୁର୍ତ୍ତ ହେଲେ ଉଡ଼ିବାର ମାନେ ଯେମିତି
ଝିଅଟି ଚାହୁଁ । ଅଳ୍ପ ଅଳସୁ ବାବୁ କହିଲେ, ଜାଣି ଯୋଗ୍ୟ ହୁଁ ବାବୁ
କହିଲେ, ପଡ଼ିଲୁଣି ଗୁପ୍ତାବଳେ କହିଲେ, କେତେ ଫୁଟ ମାତ୍ର
କହି ପାରିବୁ—ଦେଖିବା ତ'ଟି ଅଛି ବା କେତେ ଯାଏ ?

ଘା, ତୁମେ କହ ପାରିବୁ...

ଆଉ କେତେ—

ହେଉ ପାମନ୍ତୁ ଝିଅଟି ପରେ ଅଳସୁ ପାମନ୍ତୁ ଘିଟି ପାମନ୍ତୁ
ଆସି ଠିଆହେଲେ । କେତେ ଗୋଟିଏ ଚାଲିଲେ କେତେ ଦୂର ଗୋଟିଏ
କେତେ ଅଳସୁ ପାମନ୍ତୁ, ଦେଖିବା ଦେଖି କହିଲେ କେତେ ହେଲେ, କୁହୁ ?

ଯୋଗ୍ୟ ଉଡ଼ିବ କୁମାର ଯୋଗ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟେ କୁଣିଆ ।

କହି କହି ପାମନ୍ତୁ କେତେକରେ କହି ପଡ଼ିଲେ ଉଡ଼ିବ ।

କେତେକରେ କାଳିଆ କେତେକରେ କେତେକ ?

ଘା, ତୁମେ କେତେ ପଡ଼ି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ିବ । ମୋର ହାତ ପାଦକୁ କୁଣିଆ
କୁଣିଆ ଏକେ ପାମନ୍ତୁ ?

ଅଳସୁ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ
କେତେକରେ । କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ
କେତେକରେ କେତେକରେ—କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ । କେତେକରେ
କେତେକରେ ।

କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ
କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ କେତେକରେ ।

କେତେକରେ କେତେକରେ ।

ହର ହେଉ । କ୍ରମେ ଶେଷ ହେବୁ ପଢ଼ୁ । ହୁଅଁ ତା' ନେତା
ହେବୁ :-

କୋଟି ଚର୍ଚ୍ଚିତା : —

ହାତ୍ : ମୁଁ ବୋକା ? ଡେଡ୍ ଡୁର୍ବ ବୋକା ଦେବାମାତା
 ଚଳିଥିବା ଶବ୍ଦ ସମୟେ ବୋକା ।

୨^୩ ଚଉଦୋ ଘାଣ୍ଟ ।

ହୁଁ ! ତାହା ସାଦରେ ?—କରୁଥିବାର ତରୁ, ମୁହିଁଟି ଶାନ୍ତି ।
 ଶିବରାତ୍ରି ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନଦୀ ଉପରେ ଅବସ୍ଥାକୁ ଦେଖିବେ ।

ପାହାଚର ଶାନ୍ତରେ ଶାନ୍ତର, ମାହେରୀର ସୋରେ ରହୁନି
 ଦେବ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଅସୁସ୍ଥ, ସୋରେ ମାମେ ରହୁନେ ବୋଲି ତାକୁ
 ପ୍ରସନ୍ନ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଘରେ ଅସିଲି ତାମ ତ ଦେବ, ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ
 ଦେବୀ ରାଧା ପ କରାସବୁ ।

ଅନ୍ଧାରି... ଶବ୍ଦାବଳୀରେ ମାତ୍ରରେ ଏ ମୋର ଚକ୍ରାନ୍ତ... ଶବ୍ଦ
ଅନ୍ଧାରି ଚକ୍ରାନ୍ତ ହେବ ।

ஒருவரின் மனம் ஒருவருக்கு உதவி

ଏବଂ ତାହା । ତାହା ଚଳେ ବେଳା ଚଳାଚଳ—କୃଷି
ମନ୍ତ୍ରଣା... ଶୁଭ, ଯେଉଁଠି ଶୁଭ ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ହରିଦାମୟଃ ମୋହନ କାବେ, ବିଜୟ ସାବଧାନରେ ହେ ।

୧୧୧୩ ୧୧୧୩ ।

[illegible]

ହୁଏତେ କୃଷି ପରି ସମ୍ଭାବ୍ୟ, ଯଦିକି ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପ୍ରଦାନ
କରି ଯୋଗ୍ୟତା କଥାରେ କୃଷି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ । ଦୁହେଁ ପକ୍ଷରେ
କୃଷିର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ । ଶରୀରରେ ସ୍ୱାମୀଜନ ଦେବା ଚକ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର
କ୍ରମେ ଯୋଗ୍ୟ । ପଦକ୍ଷେପ ଓ ପାତ୍ରୀ କ୍ରମେକାଦେ ଶାସ୍ତ୍ର ।

ସୂଚି ଦେଖି ପରେ ଦେଖା ଗୋଲକାରୁ ଘାବସର ଚିତ୍ର ଦୃଶ୍ୟ
 ଲାଗୁଛି ଯିଏ ଗୋଲକାରୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବେ, ଗୋଲକାର ଦେଖିବା ପରେ
 ଚିତ୍ରର ଗୋଲକାର—ପାଦ ପରେ ଯିଏ ଗୋଲକାର ଦେଖିବେ, ଗୋଲକାର
 ଚିତ୍ର ଦେଖିବା ପରେ, ଗୋଲକାର ଗୋଲକାର ଗୋଲକାର ଗୋଲକାର
 ଗୋଲକାର—ସୂଚି ଦେଖିବା ପରେ ।

සුදු පැහැති පෙරළා ඇති : පොදු පොළ හිමිදු...
 සුදු පැහැති පෙරළා ඇති : පොදු පොළ හිමිදු...

ସବୁକାର ମୁଣ୍ଡ ଉପରଟା ହିମ୍ ହିମ୍ ହୋଇ ଉଠିଲା । ପର-
ସ୍ପନ୍ଦେ କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟା ଚକଟା ଗୋଟି ଅଗିରି ଦେଖାଗଲା—ଏ
ସମୟରେ ସମସ୍ତ ଶାପଟା ଦେଖାଗଲା ଅଗିରି । କେତେକ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡଟା
ଉଠିଯାଇ ଥିଲା ।

ସବୁକା—

କି...ଏହି ଶାପ କଣ୍ଠସ୍ଥ ସବୁକାର । କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟି ଗୋଟି
କଣ୍ଠସ୍ଥ ଦେଖାଗଲା ।

ଏହି ଶାପରେ ସବୁକା ପାଖକୁ ଆସିଲା ଅଗିରି ସବୁକା ପାଖକୁ
ଆସିଲା ଅଗିରି ଶାପ ଓ ଆଗୁଆରେ ଶାପରେ କେତେ କେତେ ଶାପ
ଆସିଲା ଅଗିରି ଦେଖାଗଲା ।

ସବୁକା ମଧୁ ଦେଖିବା ପରେ କିନ୍ତୁ ଶାପ ଶାପ ଶାପ । ଅଗିରି
ଉପରଟା ପାଖକୁ ଆସିଲା ଶାପ ମନେକରି, ଶାପରେ ଶାପ କିନ୍ତୁ ମନେ
କାନ୍ଦି ।

ସବୁକା କିନ୍ତୁ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଓ ଶାପରେ
ଶାପରେ କେତେକ । ଶାପରେ ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ ଶାପରେ
ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କିନ୍ତୁ ଶାପରେ କେତେକ...

ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ
ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ ।

ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ
ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ ।

ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ
ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ ।

ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ
ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ । କେତେକ ଶାପରେ ଶାପରେ କେତେକ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଗର ଚକାଇବୁ, ତେ ମରୁର ମାମରୁ ବୋଲି
ହୁଏ ।

ଅନ୍ଧ ଦିବସ ଅପେକ୍ଷା ଭେ । କହଣ ଅସିଦାର ଅନୁ—

ଯୋଧାଏ ପାଦିକ ଶବ୍ଦ ଶେଷରେ ଏକ ପାଦରେ ଶବ୍ଦ : ଯଦ୍ୟାପି
କହୁଥିଲେବେଳେ । କହୁଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଶବ୍ଦର ଶବ୍ଦର ଶବ୍ଦ
ଅସିଦାର । ଅନ୍ଧ ପକ୍ଷ ପକ୍ଷ ଏ ଶବ୍ଦରେ କଥାକାନ୍ତି ; କେତେ କହୁଥିଲେ
କଥା ଦୂର ପାଦେ କାନ୍ତି । କେତେ ଏକେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମରୁର ଲଳେଲେବୁ...
ଏକାପକ୍ଷେ ପୁଣି କରବେ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯୋଧାପାଦ ପାଦିକ ଶବ୍ଦରେ ଶେଷ ଦୂର କହୁଥିଲେ !
କହୁଥିଲେବେଳେ ଦୂର : କହୁଥିଲେ ଶେଷ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯୋଧାପାଦ
ଦୂର କାହାନ୍ତି । କହୁଥିଲେ ଶେଷ କାହା । ଅନ୍ଧରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ଧେ
ଦୂର ବୋଲି କହୁଥିଲେ—କହୁଥିଲେ ଲଳେଲେବୁ...

କୋର ।

କାହିଁକି...

କେତେବେଳେ । କହୁଥିଲେ ପ୍ରଭୁର ଶବ୍ଦର ଅସିଦାର ।

କହୁଥିଲେ ଶବ୍ଦ :—

କେତେବେଳେ ଶବ୍ଦ କହୁଥିଲେ କାହିଁକି କେତେବେଳେ ।

କାହିଁକି ପଦ କେତେବେଳେ ଦୂର ଦୂର କେତେବେଳେ—କେତେବେଳେ
କହୁଥିଲେ...

କେତେବେଳେ ?

କହି ଶେଷ ପଦକାହିଁକି କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ
କାହିଁକି...

କାହିଁକି ପଦ କେତେବେଳେ ଦୂର ଦୂର କେତେବେଳେ—କେତେବେଳେ
କହୁଥିଲେ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ
କାହିଁକି : କାହିଁକି ଦୂର ଦୂର କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ
କେତେବେଳେ । କାହିଁକି କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ—କେତେବେଳେ...

ଉତ୍ସର୍ଗ : କୁମେ ଭାଷ ଉଦ୍ଧୃତ ନିମିତ୍ତେ, କୁମେ ଜଣେ ସ୍ବାଭାବିକ
ହୃଦୟ ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତା । ତାହାରେ ଉପରାସ୍ତ ଏହି, ଉଡ଼ି ଚାଲି ଯିବାର
ଆଶଙ୍କା ରଖନ୍ତା । ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋବିନ୍ଦା ଦେବୀଙ୍କ ଅନୁମତି ଓ ମଙ୍ଗଳା

ତୁମର କାମ ପ୍ରକାଶ କରି ଶାନ୍ତନୁକାହିଁ । କହ, ମୁଁ ତୁମର କାମ କାହିଁ
କଲି ?

ହଁ, ସ୍ତ୍ରୀ । ଅପରାଧୀ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ପର ଅନ୍ଧାର... ଅନ୍ଧାର ସେଇଥିରେ
କଣ୍ଠପୁର ଅନ୍ଧାର ଦୁଃଖ ମୋର ପଞ୍ଚମ କୋଶି ଲୋଭରେ ।

କମରେଡ଼ ଅନ୍ଧାର ହୁଏ କୁହେଲେ । କହୁଛନ୍ତି, ମୁଦପର ଶାନ୍ତନୁ
ପରଶିଲେ ଦେହ ମୃତ ପିଣ୍ଡାକର ହୁଏ ପର ଧୋସିର କୋର ଉପିକା
କୃଷିକର ଓ ଶାନ୍ତନୁର ଭବ୍ୟେ କମଳ ପକ୍ଷରେ ଦେହ କରେ । କହ
କମରେଡ଼ କହୁଛନ୍ତି—କାହାଣୀରେ ମନେ ଅଛି ? ନାହିଁ—
ଶାନ୍ତନୁ । ଓହ—

ଓହ କୁଣ୍ଡିକାମାତେ ଶାନ୍ତନୁର ପିଣ୍ଡାକର କୁଣ୍ଡିକର ପ୍ରଥମ ପାଦ
କେଇ ଅପି ଅନ୍ଧାର ଦୁଇଟି ହଠାତ୍ କୁଣ୍ଡିକା କର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । କମରେଡ଼
‘ହ’ କହୁବାକୁ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ଚିତ୍ତରେ ପ୍ରମୁଦରେ ଦୃଶ୍ୟର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ଏକ
ହୋଇଲା, ଯଦି ଶାନ୍ତନୁ ଅପି କେତେକ୍ କୁପୁର କୁଣ୍ଡିକାକର କୁଣ୍ଡିକା
କେଇ କେଲେ—ହଁ କ’ଣ ।

ଅପରପକ୍ଷରୁ ଶାନ୍ତନୁ—ଅନ୍ଧାର ହୁଏକି କେତେକ୍—

ଶାନ୍ତନୁକର ପରେ ପଠାଇ ଦିଅ—

କୃଷିକରଶିକୁ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତନୁର କୁଣ୍ଡିକା ଦେଇ ପୁଣି ଅପି ଚିନ୍ତା କେତେ
ଅନ୍ଧାର ସେଇକି ଓ ଅନ୍ଧାର ଉଲ୍‌ଲେଖେଇ ପକ୍ଷରେ । କାହିଁ କେତେକ୍
ଶାନ୍ତନୁ—ଓହ—ହ—ହ—

ହୁଏ କର ଶାନ୍ତନୁକ ଦେବା ପରେ ପରେ ଶାନ୍ତନୁର ଅପି କୁଣ୍ଡିକା
କୃଷିକର ନକର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ଅପି । କୁଣ୍ଡିକାକର ପାଦେ ଅପି କମରେଡ଼
କୃଷିକର କୁଣ୍ଡିକର ପ୍ରଥମ କୋଳାତେ ଏକ କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା
କେଇ କେଲେ ଅନ୍ଧାର କୋଳାତେ । ଅନ୍ଧ କେତେକ୍ କୁଣ୍ଡିକାକର ଅନ୍ଧାର
କେତେକ୍ କେତେ କୁଣ୍ଡିକା ଅନ୍ଧାର କୋଳାତେ । ଅନ୍ଧ କେତେକ୍ କୁଣ୍ଡିକାକର
କୃଷି ପକ୍ଷକାମାତେ କେତେ ଏକ ଅନ୍ଧାର କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା
କୃଷି କୋଳାତେ । କୁଣ୍ଡିକାକର କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା କୁଣ୍ଡିକା

କିଛି କିଛି । କମ୍ପୁର ଲଗେଇବୁ ପିନ୍ଧିବା । ସେମ ଯାଏ
କେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେ ହୁଏତାଣି କମ୍ପୁର ଦେଇବୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ
କେତେବେଳେ ।

ଏକାକୀ ଗାରି ପୁଣି ପଢ଼ିବ ।

ତେ- ଅକ୍ଷୟ—

ଅକ୍ଷୟ ପଢ଼ି ଲଗେଇବୁ, କେତେବେଳେ କେତେ ବାହାରିବୁ ବୁଝି
ପାରିବ । କାନ୍ଦିବୁ କେତେବେଳେ କମ୍ପୁର । ଅକ୍ଷୟକୁ କେତେବେଳେ
କେତେବେଳେ ବାହାରିବୁ । କମ୍ପୁର କେତେ ବାହାରିବୁ କେତେବେଳେ
କେତେବେଳେ ।

କମ୍ପୁର ପଢ଼ିବ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କମ୍ପୁର—

କମ୍ପୁର କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ—

କେତେବେଳେ—

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ
କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।
କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ
କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ—

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ
କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ । କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ।

କମଳେକ ସ୍ଥିତରେ ଶଙ୍ଖ ଶଙ୍ଖ କର କର ଲେଖି ନମୁନା
ହୁଏତୁର ଡାକରୁ ବଜାଇ ଦେଇ ଚଳିଲେ—କମ୍ବର କଲର ପାଦ
ପିନ୍ଧିଯାଅ, ସେ ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ଦେବେ—

ସିଂହାସନେ ନମୁନା ହୁଏତୁ ନମସାର ଦେଖେ କି କାହିଁ ଅଛି
କାନ୍ଦରେ ଦେଖାଇ ନାହିଁ । ଦୁଆର କର ହେବା ଯେ ଶୁଣାଯିବା ପରେ
କମ୍ବରେକ ଦେଖାଇରୁ ଉଠି କିଛି ଅବମାର ପାଦରେ ହୁଡ଼ା ହୋଇ
ପେଟେରୁ ଦେହେରୁ କାହାର କର । ଅଳମାର ଖୋଲି ଶୁଣୁ ବହୁ
କର କୁହୁକର୍ଣ୍ଣ ପରାକର ଗୋଟିଏ ଶେଷ ।

ଅଳମାର ବନ୍ଦକର ଶିଳା ଡାକରେ କୁହୁକର୍ଣ୍ଣ ପୋଷାକରୁ ପି
ନେଇ ପରାକର କାତାରୁ ଦେଖେ କି କର ଅଳମାର ବହୁ କାହାର କର
ପରାକର ପୋଷାକର ପଦେହରେ ରହି ପରର ସମସ୍ତ ଅଳେଖ କର
କାହାରୁ ଅସିଲ । ଦୁଆର ବନ୍ଦକର ଉଡ଼ୁରୁ ଅସିବା ପରେ ଦେଖାକର
ପୋଷିଏ ଦେଖାକ । ଦେଖାକର ମରିରେ ଗୋଟିଏ ଶେଷପର । ପଦେହ
କର ବାହାର କର ପରାକର ଦେଖାକ । ଉପରେ ପ୍ରଦେଶ କର କମଳେକ
କର ବାହାରୁ ଦେହେକେଲେ କାହାରୁ ସେ ଏକାକର ବୁଝେ—ଅନୁରୁ
ପୋଷାକ ପର ଅଳ କରେ ପାଦରେ ଅସିଲ କାହାରୁ । ଦୁଆର ବନ୍ଦକର
କରାହେ ଠିକ ହେଲେ ଦେଖାକ । କାହାରୁ ଦେହେ ଅପୋଷା କରୁହୁ ।

ଦେଖି ଦେଖି ଅପୋଷା କରାହୁ ଦେଖା ନାହିଁ । ମରେ କାହାରୁ
କର ଶୁଣାକର । କାହାରୁ ଦେହେକର ମଧ୍ୟ ଦେଖାକର । ମରେ କାହାରୁ
କର ଦେଖାକର ପରାକର କାହାରୁ ଦେହ କର ଶୁଣାକର ପରାକର
କରେ କମଳେକ କାହାରୁ ଦେହ ପରାକର । କାହାରୁ କର କର
କରେ କରାକର ମରେ କାହାରୁ ଉକ୍ତି କ ଦେଖି କର କର କର

ପରାକରୁ ଦେହ ଅନୁରୁ କୋଷକର କାହାରୁ କର ।

ପରେ କାହାରୁ କାହାରୁ କର ଅସିଲ ସେ ପଦେହ
କର ଦେହେକର ଅସିଲ ଦେହ ପରାକର ।

ଉତ୍ତରୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀର ଦେବ ଚକ୍ରରେ ଶୁଭ । ଦେବ ଚକ୍ର
ଉତ୍ତରୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀର ଦେବ ଚକ୍ରରେ ଶୁଭ । ଦେବ ଚକ୍ର

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ

ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့်

ବିକଳେ ଶାନ୍ତତାକୁ ଚଳେ । ମେଘେ ଦୁଃଖେ ଶରଣେ । ଏମାତେ
ସୁଖେ ଓହସିଥା ଶୋକର ଦୁଃଖେ ଭ୍ରମକୁ ବେନ ଅସିଲେ । ଭ୍ରମିଲେ
ଅସିଲେ, ନିଶିଲେ ପାଶରେ ଶୋଲେ ।

ଜା'ପାନେ ଦେ ଦେଉଳ ଦେ - ପଢ଼ିଲେ ଲଳିତ ।

ଭୁବ, ଭୁବନା : ଭବେକ୍ତେ ଦେ, ପଦୋଧ୍ୟ ଗୀତ ଭୁବ ଭବ କଥା
 ଦେଲେ ଦେଖ ପାଖରେ ଦୁଇ । ନକଲ ଚଳେନା, ନମେ ପଦ ଗୀତ
 କଥା । ଭୁବିର ଦେବା । ଭୈରବୀ : କୃଷିକୃଷି କୃଷିକୃଷି
 ପଦୋଧ୍ୟ । କୃଷି ପଦୋଧ୍ୟ ପଦୋଧ୍ୟ ଗୀତ ଭୈରବୀ-
 ଭୁବକୃଷି ।

ଶୁଧା—ଶୁଧା—ଏ ଶୁଧା ଦେଉଳ କୋରଣ ଦେବାର କୁହେ
କୃଷ୍ଣୀର । ରାଜ ଇ' ରାଜ—ତେ ମଧ୍ୟ ଦେମାନଙ୍କର ଗୌରବ ଶୁଧାର ଏ
ତେ ହେଉ ରହେ ।

ଦୁଇଜଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଜ୍ଜା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଚଳେ
 କୁହାବଦ୍ଧ ଅନ୍ତରରେ ଅନ୍ତର ପାଇବୁ ଚୈ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଚୈ ମଧ୍ୟ ପାଇବୁ
 ଚୈ ସମସ୍ତରେ । ଏହିକି ଆଉ ଚୈ ବେଶିବୁକୁ ଇଚ୍ଛା କୁଏନା । ଅନ୍ତର
 ମଧ୍ୟ କାହିଁ । କେଉଁର ଅନ୍ତର ଦାୟିତ୍ବ ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନପାଇ ହା-ହୁଆ
 କେଉଁରାଏ । ସୁରୁତର ମନ—ଦେଖେ ପ୍ରକାର ସନ୍ତୋଷ ମନରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 କୁଏ । ସ୍ବଦର୍ଶନୀନେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ କୁଏ କୁହି ପ୍ରଥମ । କେଉଁ
 ଅନ୍ତର ଅନ୍ତରେ କୁହି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଇଚ୍ଛା ଅନ୍ତର କୁହିପାଇବେ ଦମସ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମନକଥା କାହିଁ ପାଇବୁ । କାହିଁ ପାଇବୁ ସଜ୍ଜା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏକ
 କୁହି, ଅନ୍ତର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ତର ।

ସତର ଚନ୍ଦ୍ର ଚିଠି ଆସେ, ପ୍ରକଟ ନବୋଦୟ ସେଇପରି ରସିକତା
ଚିଠି ସ୍ତବ୍ଧ ଭାବ ଦେଖଇ ଅଶ୍ରୁ ନାହିଁ । ଦୁଇମାସ ଭିତରେ ସେ ପାଇ
ପ୍ରଥମ ଚାନ୍ଦିନୀ ଚିଠି, ଦେଇଛି ମାତ୍ର ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀ । ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ
ସେଇ ଚିଠି ଦେଇଥିଲା ଭାବ ପ୍ରକାଶର ନୁହେଁ । ଯାହାକି ଚିଠି । ଯଦି
ନିଜେହିଁ ଏହି ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି ସ୍ବାମୀ ପାଠକୁ ବୋଲି ।

ବିନୟ ଅର୍ପଣକୁ ଚିଠି ଆସିଲା, ପ୍ରବୋଧ ଯେ ଶତଦ୍ବାର ଶୁଭିଚ୍ଛା
ଦେଖୁଛନ୍ତି । ରବିବାର ଦିନ ଦୁଇଟାରେ ତାଙ୍କର ଭାବ ଦେଖି
ଦେଖିବେ ପରେ ।

ଝରଝଟି ଅଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ପାଇଲା ।

ହୋଇ ବାହୁ ବୁଝି ବୁଝି ଘଟରେ ଆସି ବସିଲେ । ଏହି ବେଳେ
କଥା ପଢ଼ାଏ କେତେକେ କହୁଲେ—ଦୁଃଖର ପାତ୍ରର ଭାବ, ସୁଖର ବା
ଆସୁଛି—

କହି ବୁଝି ପାଇଲା ନାହିଁ ଅଳ୍ପ । ବର ବର ହୋଇ ବୁଝି
ଆସୁଛନ୍ତି ଅଳ୍ପ ।

ହେଉଛନ୍ତି ବୁଝି ଶିଳ୍ପର ବୁଝି ଅଳ୍ପର ହେଉ ଏଥର
କହୁଲେ—ରବିବାର ଦିନ ପାଠକେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଏଥର ନୋହୁଏ ଆଉ
ବୁଝି ଶିଳ୍ପର ପାଇଲେ କହୁ ଭାବ ଲାଗି ମେଘ ପାଠକେ ।

ରବିବାର ଦିନ ପାଠକେ ଅସୁଛନ୍ତି, ତାହେଲେ ପ୍ରବୋଧ ଚିଠିରେ
ଅଳ୍ପ ମନେ ପ୍ରକାଶ ହୋଇ ଲାଗିଲା । ଓଃ ଦେଖିବେ ପରେ ପ୍ର
କାଶ । ପ୍ରବୋଧର କହୁ ଭାବ ମେଘ—ଦୁଃଖର ହେଉ ବା
ଆସୁଛି ନୁହେଁ । କେ କେ କହୁଛନ୍ତି ମନେ ନୁହେଁ ଦେଖିବେ
ଆସୁଛନ୍ତି ନୁହେଁ ପ୍ରବୋଧ ଆସୁ କଥାରେ ।

ଅର୍ପଣକୁ ଶିଳ୍ପର ବୁଝି କେତେକ ଅଳ୍ପ । ମନେ ଅଳ୍ପ
ଅଳ୍ପର ପାଠକାବେଳେ । ଅଳ୍ପ ଶିଳ୍ପର ପ୍ରବୋଧ ଦେଖିଲେ କହ
ଆସୁଛି ? ଦେଖିବେ ଦେଖି ଗୋଟାଏ ଭାବ ହୋଇଲେ କାହା ଆସିବେ
ଆସୁଛି ।

[illegible]

କି ଆମର ସ୍ବାମୀ । କିନ୍ତୁ କିଏ ଆମର ପ୍ରାଣେ ହୁଏ ବୁଝି
ନିଶେ । ଏହି ଅର୍ଥ ଏ ସେବାୟତଙ୍କ ମନେ ପିତାମହର ବ୍ୟବସାୟ
ସମସ୍ତ ସୁଖ କରଣ ଯେ ଶାନ୍ତିର ଲେ । ତାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କର
କିଏ ସ୍ବାମୀ ପଦାବଳୀ ଦେଲେ ।

ଶିଳ୍ପାବଳୀ ପୃଷ୍ଠା ୧୫୫ ରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରମାଣିତ ।

କେହି କେହି ଯଦି ସଂକଳିତା ସତେ ସତେ କରୁ କରୁ ଅତି
 ଶୋଷିତ ହୋଇ ଯିବେ ଅତି ଶକ୍ତି ଥିବ ନିଶ୍ଚୟ କେହି କେହି । ଏହି
 ଶୋଷା ଶୋଷା ହେ ଶ୍ରେ: ନିବେଦନକାରୀ । ତାହା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଥିବା ଶକ୍ତି
 ଶାସ୍ତ୍ର ଶେଷର ନିତ୍ୟା ।

ହେମାକଳ ତନାବୁ ପରେ ବୁଝିବେ ଦ୍ଵିଏ ପଡ଼େ । ଭାବରେ
 ଉଦ୍ଘୋଷ ଦେବା ପରେ ଲୋକ କୁପ କେବେ ବଢ଼ିବେ ତା' ପରେ
 ଯିବୁ ନିରବେ ହେଲେଇ ବୋଧହୁଏ ଏହି ପ୍ରକାର ଅଧିକାରୀ କହେ ।

କାହାକୁ ଚୋରିକିଲା ଅଭି ଶେଷର ଉପରେ ଉଭୟ ଅବସ୍ଥା
 ଥିଲେ ଖୁସି କଲେ । ପରାବର୍ତ୍ତ ଅଭିର ଶେଷ । ଖୋଲି ଚୋର

ସମସ୍ତେ କହିଲେ ଶୁଣିବୁଛନ୍ତି ଏପରି କେତେ ସକାଳର ଦେ, ଦେଖ
ଆଜି ମୁହଁଟି ଦେଖ ଯାହାଦେ ପୁଲ ଓ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ।

ଆଜେ ସେ କଣ କହିବ ସହକାରୀ...

ଦେଖା କହୁ ଗୋଟିଏ ଖୁସିଆରୀ ପକ୍ଷୀ ଯେତେ କହିବୁଛି ତାହା
ଶୁଣିବୁଛନ୍ତି ନେଇ ପୁଣିତେ ମାବଦ । ସେ ତାକୁ ଚିତ୍ତ କରୁଛି ନେଇ
ସହକାରୀ ସୁନାମର ବାହୁ ବୁଲିବୁ ଧରି । ଦେଖାଯାଉଛି ଯାହାକୁ ବୁଲି
ସହକାରୀ ଦେଖା । ଆଜିକାଲି ଖୁସି ରହିବୁ ।

ଆଜିକାଲି ସହକାରୀ ବାଲିର କଥା କହୁବୁ । ଦେଖାଯାଉଛି ନେଇ ଦେଖ
ସେ ଦେଖି ଆସିବୁ । ଆଜିକାଲି ସହକାରୀ—

ସହକାରୀ ଚିତ୍ତ ମନେ ହେବ ମଧୁରୀ । ସହକାରୀ ।

ଆଜିକାଲି ସହକାରୀ କହୁ ଖୁସି । ସହକାରୀ ଶୁଣିବୁ । ଆଜିକାଲି
ସହକାରୀ ବାଲିର ଦେଖ । ସହକାରୀ ଅଭିବୁଦ୍ଧି । ଏମାନେ ଆଜି କହିବୁ
ଆଜିକାଲି । ଆଜିକାଲି ସହକାରୀ ଅଭିବୁଦ୍ଧି କେବେ ହେବୁ ବାଲି । ସହକାରୀ
ଆଜିକାଲି ଅଭିବୁଦ୍ଧି । ଆଜିକାଲି ସହକାରୀ ଅଭିବୁଦ୍ଧି । ଆଜିକାଲି
ଆଜିକାଲି, ସହକାରୀ କହିବୁ କହିବୁ—ଆଜିକାଲି ଶୁଣିବୁ କହିବୁ
ଆଜିକାଲି !

କହିବୁ : କହିବୁ ?

କହିବୁ, କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ । କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ । କହିବୁ
କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ, ଏମାନେ କହିବୁ ।

କହିବୁ...କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ...

କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ, ଆଜିକାଲି କହିବୁ !

କହିବୁ କହିବୁ !

ଆଜିକାଲି କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ...

ଆଜିକାଲି କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ କହିବୁ...

କଟ ହେଉଛି ଅପର : ପାହେଳ ଓ ଅପରୋହ ତ' ଖାଲ ଅପର
ମନ ନେଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ, ଅପର ଦୃଷ୍ଟି ତାହାର ପାହେଳିର ପଟିର
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଟାଏ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଅପର ମୋ ଗାଁ ପଡେ ଉଦାରଣ କେବେ
ହେବ ?

ତେ ଚିନ୍ତା କରେ ଅଳସୁ । କହୁନା—ଅନ୍ଧା ପାହେଳ ଅପର
କହୁନା...

ଅନ୍ଧେ ଅନ୍ଧାଦି । କଥାଟା ପୋମଦାର ହେ ମୁଁ ଅନ୍ଧେ
ଅନ୍ଧେ ମନେ ପକାଇ ଦେବି । ଭଲଭଲ ହିଲିଏ ଦେଖିବି କେବେ ।

ହୋଇ ବାହୁ ଘୁଲିମଲେ ।

ଖୁବ୍ ବାହୁ ତେ' ଅନ୍ଧିତ । ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ଅନ୍ଧେ
ଅନ୍ଧାଟାଏ ବହୁ ଦୋହ'ନରେ ଅନ୍ଧ ଠିକ ହେବ । ବହୁଗୁଣିତ ଦୋହ'ନ
ଅନ୍ଧାଟାଏ ବହୁ ଦୋହ'ନରେ ଅନ୍ଧ ଠିକ ହେବ । ବହୁଗୁଣିତ ଦୋହ'ନ
ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ?

ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ?

ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ?

ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ?

ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ? ଅନ୍ଧେ ଗର୍ଭ ?

ପିତଳକୁ ବନ୍ଧାଏ କରକେଳ ଚିଠି ଓଡ଼ିତ ଖୋଲଇ ଅଳସୁ । ଶାନ୍ତ
ଅନ୍ଧାରରେ ଗମାସୁ ଦୋରାଟୁ ଚିଠି ଓଡ଼ିତ ।

ପ୍ରିୟା !—

କଲରେ ଅଛି । ଶ୍ରୀକଟ ଦେଇ ପୁରୁର । ମୋର ଅବ ମାତ୍ର
କ୍ରମେ ବୋଲି ଖଜୁର ଦେଇଛି, ତେଣୁ ମୁଁ ରହୁଛି । ପ୍ରଥମ ଦେବ,
ହୁମର ସନ୍ଦର୍ଭ—

କରି ରାମ ହେଉ ଅନୁର ।

ଅଛି ଏହି ଲେଖିକାଙ୍କ ନାହିଁ ଶବ୍ଦ । ତାର ଏକେରୁ । ଏ ଚିଠି
କରିବ କଣ ଏହାରେ ହୋଇପାରେ । ଅନ୍ଧର ଗୁଡ଼ାକ ଏପରିକି ଲେଖିକା
କାହିଁକି । ତାର ଅନ୍ଧର ଗୁଡ଼ାକ ଦିଲ୍ଲୀ ମନ୍ତ୍ର ପରି, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ସୁଖାସନ । ଅନ୍ଧ କଣ ଅନ୍ଧା ହେଉ ଚିଠି ଓଡ଼ିତ ଲେଖିକା ସେ ।

ହୋଇଥିବୁ ଜାଣିନାହିଁ । ହେଉ ପୋଡ଼ରେ ମୁଁ ଦେବାଦତ୍ତଙ୍କ ପରି
ଶ୍ରୀରାମେଶ୍ଵର କହୁ ଓଡ଼ିତ ଖୋଲି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି ;

ଏକ ପ୍ରମତ୍ତରେ କିଏ ଲାଗିଲେ ଅନୁର ।

କିଛି ଯେତେବେଳେ ଚଳିଥାନ୍ତେ ମନେ ଲାଗେ ।

କାନ୍ଦି ପାହେଳୀ ପାହେଳୀ ପାହେଳୀ । ବୁଝି ହୁଏ କାହାରି ଚିଠି
କାହିଁକି ଲେଖିବାକୁ ହେବ । କିଛିକିଛି ନାହିଁ, ବୁଝିବ କି ବୁଝିବ—କି
କାହାରି ଏମିତି ପାହେଳୀ ପାହେଳୀ ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ ହୁଏ କାହା କିଏ ଏହି
ପ୍ରମତ୍ତାହ ପଢ଼ି ନାହିଁ ନାହିଁ ।

ପ୍ରମତ୍ତ ପାହେଳୀ ପାହେଳୀ ଦେଖିବୁ ଅଳସୁ ହେବ ! ଅଧିକାଂଶ
ଅଳସୁର କାହାଣୀ ଶୁଣି ପାରିବ । ଦେବେ ଅଳସୁ କାହାରେ ପ୍ରମତ୍ତ
କେଉଁବେ ।

ହୋଇ କାହିଁକି କଥା ପଢ଼ାଇଲ ଅଳସୁ । ହୋଇ କାହିଁ ଅଳସୁ
କେଉଁକି ଲେଖିଲେ । ପାହେଳୀ କି ପ୍ରମତ୍ତାହ ଲେ ଲେଖିଲେ
କାହିଁକି କହଲେ ଏକ ହୋଇ କାହିଁକି ହେଉ ହୁଏ । ତାହା ପାହେଳୀ ପଢ଼ା
କାହିଁକି ପ୍ରମତ୍ତାହ ଦେବେ ।

ବିବାହ—ଅସ୍ତ ପଶ୍ୟାମ ପଦନ, କିନ୍ତୁ ଶେଷ ମୋତେ, ଖେଳିବା-
କ୍ରିୟା କେବେ...

ଅନୁରାଗ ମନେହେଉ, ଗୋଟାଏ ଦିନର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେଉଁଠି ତା
ଆସାର ଚରଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଛି—ସୁତାଏ ଦେଖ ନୂତନ କରୁଛି ତା
ଆଖି ଅଗରେ । ମିଶାଉଛି ନୂତନ କରୁଛି ସବୁଠି ଲାଗିରେ କରୁଛି
ହୃଦୟ ପାଇଁ ମୁଁ ଜଣିଲେ ପାପ...ତା ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ବୁଝି
ହୁଏତେ ଭୁଲ...

ଅନୁରାଗ ନୁହେଁ । ସେଇ ଦିନର ପାପଟା ତାକୁ କାହିଁକି କରୁଛି
ତା ଭାବନାର ତାର ଜଣା—ଲଜ୍ଜାକର କର ଗୋଡ଼ାଉଛି, ଶିଳ୍ପୀ ତ
ହେବାକୁ ଅବସର ଦେଇନାହିଁ ।

ସୁଦୃଶ ତାକୁ ପୁଣି କେହି । ଦୃଶ୍ୟ ନାହିଁ ଶାନ୍ତି ମୋର ପୁ
ହୁଏତେ ପମରେ ।

ପଳାନ୍ତି ଦୃଶ୍ୟର ଉପରେ ତରୁଣୀର ଶରରେ ପ୍ରବୋଧ ପାପର
କିମ୍ବା କହିଲେ । ଦୃଶ୍ୟର ଶୋଭା ଦେଖିଲେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ଅପିତର ତି
କହଇଲେ । ତାକୁ ଦେଖି ଶୋଭାର ଅପିତରଟି ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚା
କାହାର କର ବଜାଇ ଦେଲେ । ପ୍ରବୋଧ ଦାଦ ଦେଖି ତ ହୋଇ ତ
ଖଣ୍ଡିତ ଖୋଇ ପକିଲେ ଲେଖାଅଛି—ମୋର ନୂଆ ପାଇଁ ଦେଖି ପା
ନାହିଁ । ପଳାନ୍ତି ମୋର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଦେବେ । କେ-ଅନୁରାଗ ।...

ଲିଖକ :—ଶ୍ରୀମତୀ କବି...ତେ ଆଗରେ ନୁହେଁ ମ
କି । ତେପରି କହୁ ମୁଁ ଆସନ ଦାହିଁ ! ନୁ ଜଣେ ପ୍ରବୋଧ
ଲିଖକ ମୁଁ ଦେଖି ନୁହେଁ ଦେଖିବାପାଇଁ ହେଉଛି ପଦକା ଗମନ

ଶୁଦ୍ଧତାରେ କରନ୍ତି । ସୁଦୃଢ଼ ଓ ସୁସଜ୍ଜିତ ଶକ୍ତି ଓ ନୂତନ ଲୋକ-
 ସେବାରେ ଅନାଥାଶ୍ରମରେ ଉଠି ବଡ଼ ଦେବତା ପରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଚାପ
 ଉଠି ଏକେକର ଅସିଷ୍ଟ । କର୍ମର କେବଳ ସେତେବେଳେ ସୁଦୃଢ଼ ଓ
 ସୁସଜ୍ଜିତ ଶକ୍ତିରେ ଦେଖିବେଳେ ମୋତେ ପାଶୁ କରାଇ ପାଠାବେଳେ
 ଶାନ୍ତ ହୁଏନ ମୁରୁଜୀବକୁ ହୋଇପାରେ । ସୁଦୃଢ଼ ଶକ୍ତିର ଓ ମୋତେ
 ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଅନ୍ତରର ମୁରୁଜୀବକୁ ହୋଇପାରେ । ମା ଓ ବାଦାବେଳେ
 ଦେଖିବେଳେ ଦେଖିବେଳେ ମୁରୁଜୀବକୁ ହୋଇପାରେ । କେବଳ ଶାନ୍ତ ହୁଏନ
 ଶାନ୍ତ ମୋତେ ଶାନ୍ତ ହୋଇପାରେ ମୋର କରନ୍ତି ସିଦ୍ଧା । ଶାନ୍ତ ହୋଇ ମୋତେ
 ଶାନ୍ତ ହୋଇ ତୋ ପାଶୁରେ ଲୁଗାପତ୍ତର ତାଳେ କୁ ଶୁଣି ଶୁଣି କରନ୍ତି
 ହୋଇ ।

ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...

ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...

ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...

ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...
 ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ... ଶ୍ରୀ...

ହୃଦୟର ସୁପରିଚ୍ଛେଦକ ଡାକ୍ତର ଉଦର ପାଇ ଡାକାରୁ ନିଜ
ଅବସ୍ଥିତି ଆସି ଡେଇଁ କଲେ ।

କମଳାକାନ୍ତ ବହୁ ଚିନ୍ତା କରି ମନଃସିର ନର ପକାଇଲେ
ଚୈତନ୍ୟ ଜଣାଇଲେ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ଅବସ୍ଥିତିକୁ । କେବଳ ଶୋକ
କଣ୍ଠରେ ଚାଲିଲେ—ଅସହ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ର କରି, ମୁଁ ବଡ଼ ଅସୁସ୍ଥତା ବୋ
ଲୁଛି, ଏ ଅସହ୍ୟ ମୋର ଶ୍ରେଣୀଟିରୁ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ଏପରି କି
କହୁଛି ଏହା ଲେଖି ଦୁଇ ଖଣ୍ଡିତ ।

ଅବସ୍ଥିତି ବଦଳି ନେଇ ନେଇ ଚାଲିଲେ—ଆଉ କୋଟିଏ ଦୁଃଖମୁଖ
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ! ନିଜର ଓ କୁମାରୀ ଏକା ଗୁମ୍ଫାରେ ଥାନ୍ତି । କୁମାରୀ ନି
ଜାନ୍ତି କି ? କିନ୍ତୁ ହୃଦୟରୁ ତାଙ୍କର ଗୋଟି ଠିକଣା ପାଇଛି ସେଠାରେ
ଅସହ୍ୟ କହୁଲେ, କୁମାରୀ ଦେଖି ଦେଖି କାହାଣୀକୁ ସେ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ
ଏବଂ—

ତାହା ହେଲେ କୁମାରୀ ଉପରେ ଅସହ୍ୟାକର ଉଦ୍‌ବେଗ ହେଉଛି
—କମଳାକାନ୍ତ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମରେ ।

ନେହାକୁ ହେଉଛି କଥା, ଅମେ କିନ୍ତୁ କହୁଛି ଶୋକ କାହା
କହୁଛି । ତାଙ୍କର ଉଦରର ବର୍ଣ୍ଣନା ଯେତେବେଳେ ପାଠକଙ୍କୁ—କାହାଣୀରେ
ଆସୁଛି, ମି. କୋଟିଆ ! ଇନ୍ଦ୍ର ମନୁ ଶାନ୍ତ, ଅପରି ଉଦ୍‌ବେଗ ହୁଏ
ଆସୁଛି ଦେହର ଅନ୍ତରୁ କହୁଛନ୍ତି ।

କହୁଛି...

ଅବସ୍ଥିତି ବଦଳିଲେ !

କମଳାକାନ୍ତ ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ରା କବିତାକୁ ଲେଖିଲେ—ଆଉ ଦୁଃଖ
କିନ୍ତୁର ବୁଦ୍ଧତା ଅପେକ୍ଷା କବିତାକୁ ପଡ଼ିବ । କାହାଣୀ ଆଗରେ ଏ ପଡ଼ି
କିନ୍ତୁର କବିତା ଉପରେ ନୁହେଁ । ଏପରି କି କବିତାର ମା'କୁ ମଧ୍ୟ କୁହାଯା
ନିବେଦନ । ଶୁଣିଲେ ମେ ହୁଏନ ତାହା କହ ବଢ଼ିବେ । କବିତାର
କବିତାଗୀରେ ଏପରି କୌଣସି ଦାନ କବିତା ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁଗତ ।

କହାଣୀ ପାଠରେ କବିତାକୁ ଲେଖୁ । ଦୁଃଖ କେବେବେଳେ ଏ
କବିତାରେ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଦେଖାକୁ ହେବ ।

ତାତଳେ ଅସିବୁ । ତାତ ମୋହର ଅସ୍ତ୍ର ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ତାତକୁ
ନିବୁ । ଦୁଇଦିନର ଅନ୍ତର ପେ । ତାହାପରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅପହରଣ
କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପରମାତ୍ମା ପେ ସୋଷୁ କରୁ ।

ଅପେକ୍ଷା କିନ୍ତୁ କମଳାପତନେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ମୁହଁଟି କରୁ ନିଶ୍ଚୟ
କରି ଉଠିବ । ଗୋଟିଏ କଦଳ ଶବ୍ଦ ଶେଷର ସେ ଶୁଣ ପାରିବୁ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ
କାଳ କାଳ କହୁଛି—କାଳା ! ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହୁ, ମୁଁ ପଦ୍ମା କର ପାରିନାହିଁ ।

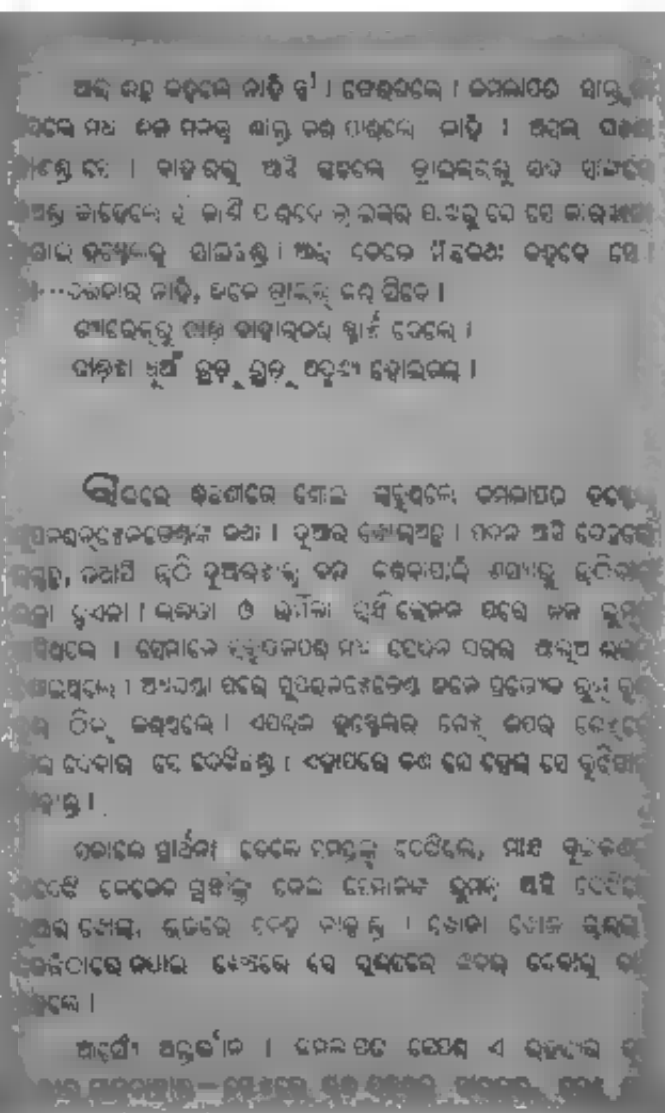
ଅନ୍ତର ଗତ ପଡ଼ିଲେ କମଳାପତନେ କହୁଛି ପୁରୁଷକୁ । କ
ଅର୍ଥପାତ୍ର ସେ ଶ୍ରେୟ—କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହୁଛି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ପାଇଁ ଅସୁ ।

ପଥପ୍ରସ୍ତର ଘର ଲକ୍ଷ୍ମୀରାଜ୍ୟ : ଅତି କ୍ଷମା କେଉଁ ଘିରକୁ କେ
କାଲି କେବେ ମଧ୍ୟ ସେ ଶୁଣି ଚୁକିବୁ । ଲକ୍ଷ୍ମୀର, ପିତାଙ୍କୁ ଅପହ
କରି । ତାହାର କଥାକଥ ମୁଖ ଦେଖି ଦେ । ପଞ୍ଚାଙ୍ଗରେ କାଳକାଳ କାଳକାଳ
କହୁଛି ଦେ । କେବଳ ମୋର କଥା କହୁ ଅନ୍ତର ପଡ଼ିବୁଟି ଏକା
କହୁଛି ଦେ । କିନ୍ତୁ ପୁଣି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି । ମନେ ମନେ କହୁଛି
କାଳକାଳରେ ଅକଳକାଳର ଗତ ପଡ଼ିବା କଥା ଦେ ପୁଣିକି
କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି—କିନ୍ତୁ କୌଣସି
କାଳକାଳ ଏକେ କୁଣ୍ଡଳ କେବଳ କେବଳ କାଳକାଳ ସେ ।

କମଳାପତନେ କୌଣସି କମଳାପତନେ କହୁ କହୁଛି କାଳ କାଳ
କହୁଛି କହୁଛି । ଅପେକ୍ଷା କିନ୍ତୁ ମୁଣ୍ଡ କିନ୍ତୁ କହୁଛି କହୁଛି କାଳକାଳ
କହୁଛି କହୁଛି । କେବଳ କହୁଛି କାଳକାଳ କହୁଛି କେବେ । କାଳ କହୁଛି
କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି ?

କା— ଏକେ କେବଳେ ଅମର୍ଷିତ ମୁହଁକୁ । କେବଳେ କିନ୍ତୁ କାଳକାଳ
କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି । କାଳ କହୁଛି
କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି । କାଳ କହୁଛି
କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି କହୁଛି ।

କେବଳକେବେ କୁଣ୍ଡଳ କୁଣ୍ଡଳ ଅପହରଣ କହୁ କେବଳେ କୁଣ୍ଡଳ
କହୁଛି । କେବଳକେବେ କହୁ କାଳ କେବଳ ପାରିବେ କାଳ ? କହୁଛି କ
କେବଳକେବେ କହୁ କାଳ କେବଳ ପାରିବେ କାଳ ? କହୁଛି କ

ଅନ୍ଧ ଯନ୍ତ୍ର ପଦ୍ମରେ ନାହିଁ ବ' । ଗେହପଲେ । କମଳାପତି ସାଗୁରୁ
 ପଲେ ମଧ୍ୟ ଧନ ମନସ୍ତ ଶାନ୍ତ କର ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧର ପରମ
 ନାଶକ୍ତ ହେ । ବାହୁରୁ ଅଧି ବଳରେ ପ୍ରାୟଶଃରୁ ଯଦି ଶାନ୍ତରେ
 ଅନ୍ତର ଗହଳେ ଯି ନାହିଁ ପରମେ ନିରାକର ପଦ୍ମରେ ସେ କାଳକାଳେ
 ପ୍ରାୟଶଃ କହେଲେ ପାରିବେ । ଅନ୍ଧ ଦେବେ ମିତ୍ରତା: କହେବେ ସେ ।
 ଅ... ଅନ୍ଧର ନାହିଁ, ଧନେ ପ୍ରାୟଶଃ ନେ ପିବେ ।
 ଶାନ୍ତେରୁ ଶାନ୍ତ କାହାରିରୁ ଶାନ୍ତ ଦେଲେ ।
 ଶାନ୍ତା ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣି ପଦ୍ମା ଶୋଭିଲେ ।

କିପରି କହଣରେ ଶୋଭା ସହସରେ କମଳାପତି ପଦ୍ମ
 ପ୍ରାୟଶଃ କହେଲେ କହେ । ପ୍ରାୟଶଃ କହେଲେ । ଧନ ଅତି ଦେବେ
 ଶାନ୍ତ, ନାହିଁ ନାହିଁ ପ୍ରାୟଶଃ କହେ କହେଲେ ଶାନ୍ତା ଶୁଣି କହେ
 ଶାନ୍ତା ଶୁଣି । କହଣା ଓ କହଣା ଶୁଣି କହେଲେ ପଦ୍ମ କହେ
 ଶାନ୍ତରେ । ଶୋଭାରେ ପ୍ରାୟଶଃ ମଧ୍ୟ ପଦ୍ମର ପଦ୍ମର ଅନ୍ତର କହେ
 ଶାନ୍ତରେ । ଅନ୍ଧର ପଦ୍ମ ପ୍ରାୟଶଃ କହେ ଅନ୍ଧ ପ୍ରାୟଶଃ ଶୁଣି କହେ
 ଶାନ୍ତ ଶୁଣି କହେ । ଏପରିକି ଶୁଣିଲେ ନେଇ କହେ କହେ
 ଶାନ୍ତ ଦେବାଳ ସେ ଦେଖିବେ । ଏପରିକି କହେ କହେ କହେ କହେ
 ଶାନ୍ତ ।

କହଣେ ପ୍ରାୟଶଃ କେବେ ମନସ୍ତ ଦେଖିଲେ, ମାଧ୍ୟ କହଣେ
 କହଣେ କେବେ ପ୍ରାୟଶଃ କେବେ ମୋକ୍ଷର ଶୁଣି ଅତି ଦେଖିଲେ
 ଶାନ୍ତ କହଣ, କହଣେ ଦେବ କହଣ । କହଣା କହଣ କହଣ
 କହଣାରେ କହଣା କହଣେ କେବେ କହଣେ କହଣ କହଣ କହଣ

ଅନ୍ଧାଣୀ ଅନ୍ଧାଣୀ । କେବେ ପଦ୍ମ ପଦ୍ମ ଏ କହଣେ କହଣ
 ଅନ୍ଧାଣୀ ଅନ୍ଧାଣୀ — ଅନ୍ଧାଣୀ କହଣ କହଣ କହଣ କହଣ

ସୁପରିଚିତ ଶେଷର ଶାନ୍ତରେ—ଶୁଦ୍ଧରେ ଶୁଦ୍ଧରେ ଶୁଦ୍ଧ ସା
ଲକ୍ଷଣୀ ଦୁଇଟି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶେଷ ପ୍ରକାରରେ କମଳାପତ ।

ସୁପରିଚିତ ଶେଷର ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରକୁ କମଳାପତ କହନ୍ତି । ସୁପରିଚିତ ଶେଷର ମୁଖରେ ଦିଅଁ କଷାବାଣୀ ଦେଖିବା
କମଳାପତ । ଦିଅଁ କାଳର ଦୁର୍ଗ ପ୍ରକାର ଶେଷର କମଳାପତ
କମଳାପତ ଶେଷର ପ୍ରକାର କମଳାପତ ।

ପ୍ରକାର ସୁପରିଚିତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର କାଳର କମଳାପତ କହନ୍ତି ।
କମଳାପତ ଏ ପ୍ରକାର ଶେଷର କାଳର । ପ୍ରକାର କମଳାପତ କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ । ପ୍ରକାର କମଳାପତ କମଳାପତ । ପ୍ରକାର କମଳାପତ
କମଳାପତ । ପ୍ରକାର କମଳାପତ କମଳାପତ । ପ୍ରକାର କମଳାପତ
କମଳାପତ । ପ୍ରକାର କମଳାପତ କମଳାପତ ।

କମଳାପତ କମଳାପତ, ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର କମଳାପତ—କମଳାପତ, କମଳାପତ
କମଳାପତ—

କମଳାପତ ! କମଳାପତ ମୋର କମଳାପତ । କମଳାପତ । କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ ।

କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ କମଳାପତ ।

କମଳାପତ—

କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ ?

କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ—କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ । କମଳାପତ
କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ ।

କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ କମଳାପତ ।

ଅନ୍ତରାଳର ଉପରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇଛି । ଉପସ୍ଥିତ କାହାଣୀ ଶ୍ରୀ
ମାତା ଦେବୀ ଶୋଭାପାଳ । ତାହା କାହାଣୀ ଶ୍ରୀମାତା ଦେବୀ ଶୋଭାପାଳ—

ଶିଶୁ ବୋଧ କରୁ । ଅପରାଧ ସମାଜୀ ଭୁଲ ଗୋଟିଏ ଧରଣର
 ଗୁଣ । ବୋଧ ସୁରକ୍ଷା କେବେ ନିରାପଦ ଏ ଧରଣ ମୋର ନିରାପଦ
 ଗୁଣ ଗୋଟିଏ ଶୁଦ୍ଧତା ଅଟେ ଅପର ଧରଣ ନାଶୁ ନାହିଁ । ପ୍ରତିପଦ
 ଗୁଣର ଦେଖିବୁ । କୁହେ ଶାନ୍ତିରାଜ ଅପର ଅପିଦେ । କେହି ଶୁଦ୍ଧତା
 ଗୁଣର ଶୁଦ୍ଧ ଗୁଣରେ ଆମ ଅପଦେ ଦେଖିବୁ । ଶୁଦ୍ଧତା ପଦରା ଶୁଦ୍ଧ
 ଶାନ୍ତିରାଜ, କହୁ ଅପର ସୁରକ୍ଷା କେବେ ନିରାପଦ ଅପିଦେବୁ, ଏହି
 ଶାନ୍ତିରାଜେ । ମୋତେ ଧରଣୀ କହି କେହି କେବେ ନାହିଁ । ଅପର
 ଶୁଦ୍ଧତା ପରେ ଶେଷ ଶୁଦ୍ଧ ଗୁଣରେ ମୁଁ ପରାଧୀନ ଦେଖୁ ଅପର
 ଶାନ୍ତିରାଜ । ଶାନ୍ତିରାଜ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖେବୁରାଜ ଦେଖେବୁ ଦାଶରାଜ ଅପର ମୋର
 ଶାନ୍ତିରାଜ ବୋଧେବୁ ଶୁଦ୍ଧତା ନିଶ୍ଚୟ ଶାନ୍ତିରାଜ । ଅପର ଅପର ମୋ
 ଶାନ୍ତିରାଜ କେବେ ନାହିଁ । ଶାନ୍ତିରାଜ ଶୁଦ୍ଧ । ଶାନ୍ତିରାଜ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତିରାଜ
 ଶାନ୍ତିରାଜ । ଏପରି ମୁଁ ଅପର ଶାନ୍ତିରାଜ ଶାନ୍ତିରାଜ ମୋରାଜ
 ଶାନ୍ତିରାଜ । ଅପର ଶାନ୍ତିରାଜ ଶାନ୍ତିରାଜ । ଶାନ୍ତିରାଜ ମୋର ଶାନ୍ତିରାଜ
 ଶାନ୍ତିରାଜ ।

ନମୋପଡ଼ା କରାଏ ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ । ଶୁଣି
ପାଠକ । ଶୁଣିବା, ଶୁଣିବା ପରେ, ଶୁଣିବା ପରେ ପରେ ପରେ
ଶୁଣିବାକୁ ଶୁଣିବା ପରେ ପରେ ପରେ ପରେ ପରେ ।

ଉତ୍ତର । ସମସ୍ତଙ୍କ ସେବେ । ଶୁଣି ମୁଁ ଅସିବ, ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ
ଆସିବେ ।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ପ୍ରକଳ୍ପ ଅବସର

ଆମ ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦ